

Samenwerken aan kansen voor de jeugd

Lokaal Onderwijs Beleid 2007-2011 Gemeente Hilvarenbeek

September 2006
Gemeente Hilvarenbeek,
afdeling SZWO

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
1.1 Inleiding	3
1.2 Leeswijzer	3
2. Onderwijsbeleid in een wijzigende context	4
2.1 Wettelijk kader	4
2.1.1 Onderwijsbeleid	4
2.1.2 Onderwijs gerelateerde ontwikkelingen	6
2.2 Gewijzigde verhoudingen	7
2.3 Samenvatting	7
3. Onderwijsbeleid tot op heden	8
3.1 Bestaand gemeentelijk onderwijsbeleid	8
3.2 Signalen uit het werkveld	8
4. Lokaal Onderwijs Beleid van 2007 tot en met 2010	10
4.1 Visie van het onderwijsveld op onderwijsbeleid	10
4.2 Visie van de gemeente Hilvarenbeek op onderwijsbeleid	12
4.3 Speerpunten voor LOB 2007 t/m 2010	13
5. De toekomst van onderwijsbeleid	14
5.1 Onderwijs in relatie tot het Integraal Jeugdbeleid	14

Bijlagen:

- I. Toelichting wettelijk kader onderwijsbeleid
- II. Toelichting gemeentelijke taken op het gebied van jeugdbeleid
- III. Overzicht subsidies ten behoeve van onderwijs in het bestaande gemeentelijke beleid
- IV. Nulmeting onderwijsbeleid
- V. Totaaloverzicht sterke punten en knelpunten in het bestaande onderwijsbeleid en aanbevelingen voor LOB per organisatie
- VI. Toelichting gemeentelijke visie op onderwijsbeleid
- VII. Thema's in het LOB
- VIII. Afspraken met betrekking tot financiering schoolbegeleiding 2006-2008
- IX. Afkortingenlijst

Plan van aanpak LOB 2007-2011

1 Inleiding

1.1 Inleiding

De gemeente Hilvarenbeek vindt het belangrijk dat jongeren in de gemeente een goede start kunnen maken. Het onderwijs in Hilvarenbeek is daarbij een belangrijke voorziening, welke kinderen optimale kansen kan bieden om goed voorbereid te kunnen participeren in de maatschappij. Kinderen en jongeren brengen een groot deel van hun leven op school door. Vanaf 5 jaar zijn zij verplicht om naar school te gaan. Veel kinderen in Hilvarenbeek gaan al op 4 jarige leeftijd naar school of maken daaraan voorafgaand gebruik van een voorschoolse voorziening, zoals een peuterspeelzaal of kinderopvang.

De gemeentelijke taak op het gebied van onderwijs kan als volgt worden omschreven: 'De gemeente draagt zorg voor voldoende onderwijsmogelijkheden, en bewerkstelligt daarmee dat de maatschappelijke deelname en het welzijn van haar inwoners wordt bevorderd.' De kwalificatie voldoende heeft betrekking op zowel de kwantiteit van de voorzieningen als op de kwaliteit. De omschrijving van de gemeentelijke kerntaak geeft aan dat de rol van de gemeente in het onderwijsbeleid op dit moment vooral voorwaardenscheppend is. Via de producten die onderdeel uitmaken van het programma onderwijs (leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, leerplicht, volwasseneneducatie, en subsidies in relatie tot het lokale onderwijsbeleid), wil de gemeente goede randvoorwaarden en voorzieningen voor onderwijsinstellingen creëren.

Het doel van het gemeentelijke onderwijsbeleid daarbij is leerlingen in staat stellen een diploma te behalen op tenminste het niveau van de startkwalificatie. Daarnaast is de volwasseneneducatie gericht op het aanbieden van mogelijkheden aan volwassenen om zich verder te ontplooiën en integratie. Voor de beheersbaarheid zal deze notitie Lokaal Onderwijs Beleid zich alleen richten op onderwijs aan jongeren tussen 0 en 16 jaar. Voor deze afbakening is tevens gekozen, omdat de subsidies en projecten in het bestaande gemeentelijke beleid zich voornamelijk op deze doelgroep richten.

Middels een in oktober 2004 opgestelde startnotitie zijn in de gemeente Hilvarenbeek de eerste stappen gezet om te komen tot Lokaal Onderwijs Beleid (LOB). Onderwijsinstellingen professionaliseren in hoog tempo, en door innovatie en ontwikkeling van het eigen beleid van deze instellingen wordt van de gemeente een andere rol en andere dienstverlening verlangd. Zowel binnen de gemeentelijke organisatie als binnen het onderwijsveld leeft daarnaast de wens tot versterking van de samenhang en afstemming tussen het onderwijs- en daarmee verwante beleid. Het jeugdbeleid wordt daarbij als voornaamste beleidsterrein gezien.

Middels het opstellen van dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan wordt het onderwijsbeleid afgestemd op het Integraal Jeugdbeleid (2001). In hoofdstuk 5 van deze notitie wordt voorts aangegeven hoe de gemeente wil komen tot geïntegreerd onderwijs- en jeugdbeleid.

1.2 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 van deze notitie wordt allereerst het wettelijke kader waarbinnen de gemeente vorm moet geven aan het LOB toegelicht. De wijzigingen in het landelijke beleid en de gevolgen daarvan voor Hilvarenbeek worden weergegeven.

In hoofdstuk 3 wordt ingegaan op het bestaande onderwijsbeleid in Hilvarenbeek. Hierbij wordt uitgegaan van de uitkomsten van het inventarisatie-onderzoek, dat de gemeente in 2005 uit heeft laten voeren door de Stichting Onderwijsbegeleiding Midden-Brabant.

In hoofdstuk 4 worden de visie van het onderwijsveld en de gemeente, ieder vanuit de eigen rol en verantwoordelijkheden in het onderwijsbeleid, verwoord en vertaald naar speerpunten voor Lokaal Onderwijs Beleid tussen 2007 en 2011.

In hoofdstuk 5 wordt beschreven hoe de gemeente het onderwijsbeleid in de komende jaren als onderdeel van het integrale jeugdbeleid vorm wil gaan geven.

2 Onderwijsbeleid in een wijzigende context

2.1 Wettelijk kader

De gemeente heeft reeds jaren een aantal wettelijke taken op het gebied van onderwijsbeleid¹:

- ten opzichte van het openbaar onderwijs
- het voorkomen en bestrijden van voortijdig schoolverlaten en verzuim (leerplicht en RMC)
- veiligheid in en rond de school
- onderwijshuisvesting
- eerste opvang van nieuwkomers
- leerlingenvervoer
- schoolbegeleiding
- onderwijsondersteuning voor zieke leerlingen

Daarnaast is onderwijs voor de gemeente vaak een middel om doelstellingen op verwante beleidsterreinen te realiseren. Daarbij kan gedacht worden aan onderdelen van het jeugdbeleid, waarbij de (basis)scholen voor de gemeente de voornaamste vindplaats van de doelgroep zijn. Ook op het gebied van cultuur en milieu wordt het onderwijs gebruikt als middel om kinderen te bereiken.

Het voornaamste wettelijke kader voor de gemeente om zich actief bezig te houden met onderwijsbeleid wordt gevormd door de algemene zorgplicht, die de gemeente heeft voor haar inwoners, waaronder de jeugd. Het beleid van de gemeente Hilvarenbeek is tot op heden sterk gericht geweest op het voldoen aan de wettelijke taken.

De afgelopen jaren is het onderwijsbeleid, onder invloed van veranderende wetgeving, voortdurend in beweging geweest. Ook binnen het onderwijs zelf hebben zich ontwikkelingen voorgedaan, die van invloed zijn op het takenpakket en het verwachtingspatroon van partijen ten opzichte van de gemeente. In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de veranderingen in het wettelijk kader, welke een aanleiding vormden voor het aanpassen van het gemeentelijke onderwijsbeleid en het opstellen van dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan.

2.1.1 Onderwijsbeleid

Onderwijsachterstandenbeleid en nieuwe gewichtenregeling

In 1998 werden gemeenten verantwoordelijk voor het bestrijden van onderwijsachterstanden middels Gemeentelijke Onderwijs Achterstanden beleid (GOA). Gemeenten ontvingen hiervoor middelen van het Rijk, wanneer er veel achterstandsl leerlingen op de scholen waren. De aantallen werden bepaald op grond van de gewichtenregeling. In de gewichtenregeling krijgen kinderen afhankelijk van het opleidingsniveau van de ouders en het land van herkomst een "gewicht" toegekend. In Hilvarenbeek bleken de aantallen te gering om in aanmerking te komen voor GOA-middelen. De gemeente heeft ook geen beleidsplan opgesteld om de genoemde achterstanden te bestrijden, aangezien zij beperkt aanwezig (zouden) zijn op de scholen en de gemeente geen middelen ontving.

In 2006 gaat de gewichtenregeling wijzigen en wordt het opleidingsniveau van de ouders van de leerling bepalend voor het vaststellen van het gewicht van de leerling in het basisonderwijs. Het land van herkomst (ethniciteit) vervalt als criterium. De volgende gewichten worden van toepassing:

- 0,3 gewichtsverhoging wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouders of de ouder die belast is met de dagelijkse verzorging een opleiding heeft van maximaal LBO/VBO, praktijkonderwijs of VMBO basis- of kadergerichte leerweg.
- 1,2 gewichtsverhoging wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders een opleiding heeft gehad van maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk en de ander een opleiding van maximaal LBO/VBO, praktijkonderwijs of VMBO basis- of kadergerichte leerweg.

Bovendien wordt de drempel - het aantal achterstandsl leerlingen dat op een school aanwezig moet zijn om in aanmerking te komen voor een vergoeding voor onderwijsachterstandenbeleid - verlaagd. De mogelijkheid bestaat dat de gemeente Hilvarenbeek en de Hilvarenbeekse scholen dan ook middelen gaan ontvangen voor Onderwijsachterstandenbeleid, de verwachting is echter dat dit niet het geval zal zijn. Los daarvan zijn schoolbesturen en gemeente het erover eens dat bepaalde onderwijsachterstanden ook in Hilvarenbeek voorkomen en aandacht behoeven.

¹ Bijlage I: toelichting wettelijk kader onderwijs

Per 1-8-2006 start een nieuwe planperiode in het onderwijsachterstandenbeleid. In tegenstelling tot eerdere periodes wordt er vanaf dat moment niet meer gesproken over het *gemeentelijke* onderwijsachterstandenbeleid (GOA), maar van onderwijsachterstandenbeleid (OAB). Verantwoordelijkheden van schoolbesturen, gemeenten en rijk worden sterk geherdefinieerd. Eventuele rijks gelden ter bestrijding van onderwijsachterstanden zullen aan de scholen beschikbaar worden gesteld.

De gemeente houdt alleen verantwoordelijkheid voor de Vroeg- en Voorschoolse Educatie (VVE) en voor het inrichten van schakelklassen. Waarschijnlijk zal de gemeente Hilvarenbeek geen verplichting krijgen een schakelklas in te richten, omdat de aantallen achterstandsleerlingen gering zijn.

VVE wordt een belangrijk speerpunt in het vroegtijdig bestrijden van onderwijsachterstanden. De Kamer heeft aangegeven dat de consultatiebureaus een actieve rol moeten krijgen in het vroegtijdig signaleren van taalachterstanden bij jonge kinderen.

Scholen en gemeente worden daarnaast gezamenlijk verantwoordelijk voor: bevorderen van integratie en tegengaan van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en het zorgdragen voor een doorlopende leerlijn. Vanuit hun eigen en de gedeelde verantwoordelijkheden zullen scholen en gemeente afspraken moeten maken over de bestrijding van achterstanden bij leerlingen.

Zorgplicht in het onderwijs

Het ministerie van OC&W heeft in de notitie "Vernieuwing van de zorgstructuren in het funderend onderwijs" aangegeven dat er een fundamentele herbezinning komt op de huidige zorgstructuren binnen het onderwijs aan vier- tot zestienjarigen. Vooralsnog wordt uitgegaan van de invoering van een nieuw stelsel in 2010.

De hoofdlijnen van deze herijking van de zorg zijn²:

- 1) centraal uitgangspunt voor de nieuwe wet- en regelgeving wordt de zorg- en hulpvraag van de ouders en leerlingen;
- 2) ouders kunnen hun kind aanmelden bij de school van voorkeur. Deze school heeft de wettelijke plicht om een passend onderwijsaanbod aan te bieden;
- 3) de verantwoordelijkheid van de school wordt verankerd in een zorgplicht. Het is de opdracht van de school om aan zorgleerlingen een passend onderwijsarrangement te bieden;
- 4) bij verschil van mening kunnen ouders een beroep doen op een geschillencommissie. Er komen regionale steunpunten voor ouders;
- 5) er komt één indicatiesysteem. Om de indicatiestelling te kunnen uitvoeren komen er zogenaamde onderwijszorgloketten. Wanneer een geïndiceerde leerling een school bezoekt dan ontvangt de school een hogere bekostiging voor die leerling. Scholen ontvangen echter voor lichtere problemen een basiszorgbudget;
- 6) de huidige systematiek van bekostiging komt te vervallen. De leerling krijgt een zorggewicht. Met behulp van die middelen kan de school het benodigde onderwijszorgaanbod realiseren.

Dit betekent voor de schoolbesturen dat zij de verantwoordelijkheid krijgen om een passend onderwijszorgarrangement aan te bieden aan iedere leerling die zich bij één van de scholen van dat schoolbestuur aanmeldt of bij een school van dat bestuur is ingeschreven.

Als een school een bepaald arrangement niet zelf in huis heeft, moet het bestuur van die school in samenwerking met besturen die dit arrangement wel kunnen aanbieden, zorgen dat de leerling dat onderwijsarrangement aangeboden krijgt met een gemotiveerde doorverwijzing.

Schoolbegeleiding

Tot 1 augustus 2006 heeft de gemeente op grond van de Wettelijke Regeling Schoolbegeleiding (WRS) de verplichting een schoolbegeleidingsdienst (mede) in stand te houden. De gemeente ontvangt hiervoor deels een doeluitkering van het ministerie van OC&W en deels worden hier eigen gemeentelijke middelen voor aangewend. De schoolbesturen hebben de afnamerechten en bepalen derhalve welke dienstverlening op hun scholen nodig is. De gemeente kan 10% van de middelen inzetten ten behoeve van doelstellingen in het Lokaal Onderwijs Beleid.

Op 1 augustus 2006 treedt de Wet Invoering Vraagfinanciering in werking en gaan de schoolbesturen de rijksmiddelen voor schoolbegeleiding ontvangen. De schoolbegeleidingsdiensten worden volledig

² SOM Bulletin, maart 2006, Stichting Onderwijs Midden-Brabant

geprivatiseerd en de bestedingsverplichting van schoolbesturen bij de schoolbegeleidingsdienst, waar de gemeente tot op heden bij aangesloten was, wordt geleidelijk afgebouwd. De gemeente heeft geen wettelijke verplichting meer ten opzichte van de schoolbegeleidingsdienst, maar wordt geacht haar bijdrage aan schoolbegeleiding te blijven leveren. De gemeente Hilvarenbeek en de schoolbesturen zijn al geruime tijd in overleg over de toekomstige werkwijze en financiering van schoolbegeleiding. De overeengekomen randvoorwaarden zullen worden vastgelegd als onderdeel van dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan³.

2.1.2 Onderwijs gerelateerde ontwikkelingen

Daarnaast hebben veranderingen op het gebied van jeugdbeleid⁴ geleid tot de wens om nieuw onderwijsbeleid te formuleren.

Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

In de Wet op de maatschappelijke ondersteuning (Wmo) staat de eigen verantwoordelijkheid en zelfredzaamheid van de burgers centraal. Het kunnen participeren in de samenleving is de hoofddoelstelling van de Wmo. De gemeente krijgt de opdracht om dat participeren voor iedereen mogelijk te maken, en het gemeentelijke Wmo-beleid zal zich dus voornamelijk richten op mensen die moeilijkheden ervaren met het "meedoen" in de samenleving. Jongeren kunnen ook onderdeel uitmaken van deze groep.

De Wmo kent een 9-tal prestatievelden, waarbij het tweede prestatieveld specifiek gericht is op het voorkomen van problemen bij de opvoeding van jongeren. Concreet krijgt de gemeente met dit tweede prestatieveld de taak om zorg te dragen voor "op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden". Hieronder wordt een vijftal gemeentelijk taken verstaan, die ook in relatie met de Wet op de Jeugdzorg vermeld worden:

- 1) Informatie aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien
- 2) Signaleren van problemen door onderwijs en jeugdgezondheidszorg
- 3) Toegang bieden tot het gemeentelijke hulpaanbod / toeleiding (Bureau) Jeugdzorg
- 4) Pedagogische hulp (lichte hulpverlening), zoals (school)maatschappelijk werk en coaching van jongeren
- 5) Coördinatie van zorg (gezinscoach)

Volgens de Wmo draagt de gemeente de verantwoordelijkheid voor het creëren van een sluitend voorzieningennetwerk voor jongeren. De gemeente krijgt wettelijk de regie in het krachtenveld van maatschappelijke ondersteuning. De Wmo spreekt zich niet specifiek uit over de rol die andere instellingen, zoals peuterspeelzaalwerk, kinderopvang en onderwijs hierbij spelen. Omdat deze instellingen bij uitstek vindplaatsen van de doelgroep kinderen vormen, vindt de gemeente Hilvarenbeek het belangrijk hen te betrekken bij de uitvoering van de gemeentelijke taken in het kader van de Wmo, of in ieder geval de taken binnen het tweede prestatieveld. Het gemeentelijke beleid ten behoeve van de jeugd is vastgelegd in het Integraal Jeugdbeleid, dat in 2007 wordt geactualiseerd. Gezamenlijke afspraken met schoolbesturen, die bij dragen aan uitvoering van de 5 gemeentelijke taken, zullen tevens onderdeel uitmaken van dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan.

Wet op de jeugdzorg

Met ingang van 1 januari 2005 is de nieuwe Wet op de jeugdzorg van kracht. De gemeentelijke verantwoordelijkheden zijn op grond van de Wet op de jeugdzorg vertaald in vijf functies, zoals tevens omschreven in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De gemeente is middels de Wet op de jeugdzorg verantwoordelijk voor het totale preventieve jeugdbeleid. Bij de uitvoering van het preventieve jeugdbeleid is de gemeente uiteraard afhankelijk van diverse partners. De gemeente is echter "ketenregisseur" en moet zorgen voor afstemming tussen de partners.

Operatie Jong

Operatie Jong richt zich op landelijk niveau op het doorbreken van institutionele verkokering en streeft naar resultaatgerichte samenwerking van een keten van instanties vanuit een gezamenlijke visie op

³ Bijlage VIII: afspraken met betrekking tot de financiering van schoolbegeleiding 2006-2008

⁴ Bijlage II: toelichting gemeentelijke taken op het gebied van jeugdbeleid

jeugd. Dit betekent dat gemeenten en schoolbesturen deel uit gaan maken van een breder veld met jeugdzorg, welzijn, cultuur, sport etc. Het uitgangspunt van Operatie Jong is het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en externe instellingen op het gebied van welzijn, gezondheidszorg, leerplicht, jeugdzorg en veiligheid⁵. Ook op lokaal niveau zal de gedachte van Operatie Jong vormgegeven worden, middels integraal jeugdbeleid.

2.2 Gewijzigde verhoudingen

Mede onder impuls van landelijke wet- en regelgeving, welke meer verantwoordelijkheden toedicht aan schoolbesturen en het ontwikkelen van eigen beleid door schoolbesturen stimuleert, hebben besturen in het (basis)onderwijs zich de afgelopen jaren geprofessionaliseerd.

Ook in Hilvarenbeek is deze professionaliseringsslag merkbaar. Het openbaar onderwijs verzelfstandigt van de gemeente en beide schoolbesturen zullen dan beschikken over een bovenschoolse managementstructuur, waarbinnen schooldirecteuren zich kunnen richten op hun primaire taken op school. Onderwijsinstellingen werken bovendien steeds meer samen met elkaar en met andere instellingen, waarbij elkaars kennis benut kan worden.

Het onderwijs komt uit het isolement waarbinnen het lange tijd een autonome instelling was, gericht op het primaire onderwijsproces en richt zich meer op maatschappelijke ontwikkelingen.

De gemeente ziet zich tegelijkertijd geconfronteerd met een afnemende verantwoordelijkheid en zeggenschap over (middelen in) het onderwijsbeleid.

In het bestuurlijke arrangement "Governance in het onderwijs"⁶ van het Ministerie van OC&W wordt ingegaan op deze nieuwe rolverdeling tussen schoolbesturen en gemeenten in het onderwijsbeleid en wordt de visie van de rijksoverheid daaromtrent geformuleerd. De uitvoerende regie wordt expliciet bij de schoolbesturen gelegd. De gemeente voert lokaal jeugdbeleid dat van belang is voor de school en heeft taken in de randvoorwaardelijke zin van het onderwijs.

De nieuwe verhoudingen stellen de gemeente voor keuzes: de gemeente is niet meer automatisch regievoerder, en in een aantal gevallen ontvangen scholen de middelen voor uitvoering van beleid. Welke rol kan en wil gemeente nog spelen in het onderwijsbeleid? Waar de gemeente voorheen vaak automatisch de regie kreeg bij beleidsontwikkeling op het gebied van onderwijs, is dit in de toekomst in ieder geval niet meer vanzelfsprekend. Het is daarom van belang vooraf met schoolbesturen afspraken te maken over verantwoordelijkheden, samenwerking en regievoering op diverse thema's.

De taken van de gemeente op het gebied van jeugdbeleid zijn de afgelopen jaren juist toegenomen. Het verbreken van verkoking tussen onderwijs- en jeugdbeleid is van groot belang voor de gemeente, om de doelstellingen op het gebied van jeugdbeleid te kunnen bereiken. Door het betrekken van maatschappelijke organisaties en leggen van koppelingen naar het jeugdbeleid heeft de gemeente ook in de toekomst kansen het onderwijsbeleid mede vorm te geven. Scholen en gemeente kunnen op onderdelen streven naar resultaatgerichte samenwerking in een keten van instanties vanuit een gemeenschappelijke visie (op de zorg voor jongeren).

2.3 Samenvatting

Samenvattend kan gesteld worden dat het wettelijke kader waarbinnen de gemeente vorm wil geven aan het Lokaal Onderwijs Beleid divers en complex is. Het richt zich op alle taken en verantwoordelijkheden van de gemeente, waarbij het onderwijsveld als een belangrijke partner in de keten rondom jongeren wordt beschouwd. De mate waarin en de manier waarop het onderwijs bij de maatschappelijke taken wordt betrokken zal verschillen per taak en is tevens afhankelijk van de wensen van het onderwijsveld.

Daarnaast vragen gewijzigde verhoudingen tussen gemeente en schoolbesturen om een andere manier van werken: gericht op partnerschap en op basis van gelijkwaardigheid. De toegenomen autonomie van schoolbesturen en de regiefunctie van de gemeente in het jeugdbeleid vragen om een ketenbenadering, waarvan beiden deel uitmaken.

Met inachtneming van deze kaders beoogt de gemeente in het vervolg van deze notitie haar doelstellingen op het gebied van onderwijsbeleid voor de komende jaren te verwoorden.

⁵ Landelijk Centrum Onderwijs en Jeugdzorg, Nieuwsbrief maart 2005, nr. 15.

⁶ Beleidsnotitie "Governance in het onderwijs" d.d. 7 juli 2005

3 Onderwijsbeleid tot op heden

3.1 Bestaand gemeentelijk onderwijsbeleid

De gemeente heeft zoals gezegd van oudsher taken en verantwoordelijkheden op het terrein van onderwijs. Het gemeentelijke onderwijsbeleid is in de begroting gesplitst in twee onderdelen: onderwijshuisvesting en algemeen onderwijsbeleid. Algemeen onderwijsbeleid is binnen het bestaande gemeentelijke beleid een verzamelnaam voor de producten niet-gebouwelijke instandhouding openbaar basisonderwijs, onderwijsbegeleiding, leerlingenvervoer, uitvoering leerplichtwet, volwasseneneducatie en overig lokaal onderwijsbeleid⁷. Overig Lokaal Onderwijsbeleid bestond de afgelopen jaren uit een aantal projecten, waaraan samen met de scholen invulling werd gegeven, zoals vandalismebestrijding en arbobeleid.

De gemeente Hilvarenbeek heeft eind 2004 besloten om een Lokaal Onderwijs Beleidsplan (LOB) op te stellen om het gemeentelijke beleid beter te kunnen richten op de knelpunten en wensen die er hier in de gemeente leven ten gevolge van de veranderende taken en verantwoordelijkheden voor gemeente, scholen en instellingen. Om deze knelpunten en wensen vanuit het werkveld in beeld te krijgen, heeft de gemeente door de Stichting Onderwijsbegeleiding Midden-Brabant een inventarisatie-onderzoek uit laten voeren naar stand van zaken van het onderwijsbeleid. Daarbij zijn de basisscholen in de gemeente betrokken, evenals diverse lokale organisaties die zich bezig houden met jeugd, te weten:

- Thebe JGZ (instelling voor ondersteuning van ouders en kinderen tussen 0-4 jaar op het terrein van ontwikkeling, verzorging en opvoeding);
- Peuterspeelzalen (organisaties gericht op het bieden van mogelijkheden tot ontmoeting, ontwikkeling en spelen van peuters);
- Jongerenwerk (organisatie gericht op jongerenparticipatie, welke activiteiten voor jongeren organiseert en jongeren ondersteunt op diverse terreinen);
- GGD Hart voor Brabant (gemeentelijke gezondheidsdienst, die ondersteuning biedt aan ouders van kinderen en kinderen tussen 4 en 18 jaar en aan de scholen die deze kinderen bezoeken, op het terrein van ontwikkeling, gezondheid en opvoeding).

In de rapportage "Versterk de samenwerking"⁸, waarin de uitkomsten van het inventarisatie-onderzoek zijn weergegeven, worden conclusies getrokken over het bestaande gemeentelijke onderwijsbeleid. Allereerst wordt geconstateerd dat het over het algemeen goed gaat met de jeugd in Hilvarenbeek. Uit het inventarisatie-onderzoek is geen concentratie of cumulatie van problemen met jongeren in de gemeente geconstateerd. In het rapport wordt bovendien gesteld dat in Hilvarenbeek de zorg voor kinderen en jongeren groot is. Alle betrokken voorzieningen leveren stevige inspanningen om kinderen en jongeren volop kansen te geven zich evenwichtig en veelzijdig te ontwikkelen en ontplooiën.

Toch worden er ook een aantal knelpunten en verbeterpunten verwoord. Kernbegrippen hierbij zijn samenwerking, samenhang en structuur. De betrokken organisaties bij het inventarisatie-onderzoek geven allen aan dat het onderwijsbeleid verbeterd kan worden, indien partijen meer samenwerken, wanneer er meer samenhang is tussen de verschillende onderdelen van het gemeentelijke beleid en er ook meer structuur zou worden aangebracht in het beleid en het overleg daarover.

3.2 Signalen uit het werkveld

In deze paragraaf worden de sterke en zwakke kanten van het onderwijsbeleid volgens organisaties in het werkveld benoemd. In bijlage IV⁹ van deze notitie is vervolgens getracht zoveel mogelijk constatering, waaraan in het toekomstige beleid aandacht wordt besteed, cijfermatig te onderbouwen. In het Plan van Aanpak LOB 2007-2011 wordt vervolgens met behulp van deze cijfers geprobeerd om de doelstellingen van Lokaal Onderwijs Beleid meetbaar te maken.

⁷ Bijlage III: overzicht subsidies ten behoeve van het onderwijs in het bestaande gemeentelijke beleid

⁸ "Versterk de samenwerking", Stichting Onderwijsbegeleiding Midden-Brabant, mei 2005

⁹ Bijlage IV: nulmeting onderwijsbeleid

Diverse instellingen merken op dat sterke punten in het bestaande beleid worden gevormd door de omvang van het voorzieningenniveau voor kinderen en het grote bereik van die voorzieningen onder de kinderen in de gemeente. Het bereik van consultatiebureau en peuterspeelzalen ligt bijvoorbeeld boven het landelijke en regionale gemiddelde.

De scholen zijn ook tevreden over de bestaande activiteiten, die op de scholen worden uitgevoerd met behulp van gemeentelijke subsidiëring, zoals het Doe Effe Normaal-project en de spreekuren van de GGD.

Daarnaast zijn de betrokken instellingen positief over de initiatieven om tot meer samenwerking met elkaar te komen. Tegelijkertijd vermelden instellingen als knelpunt dat samenwerking vaak nog te incidenteel en ad hoc is. In het structureren en intensiveren van samenwerking is nog veel winst te behalen. De partijen zien hier een rol voor de gemeente weggelegd, als regisseur en coördinator van samenwerking.

Ook wat betreft het gemeentelijke beleid wordt geconstateerd dat onderlinge samenhang en structuur ontbreekt. Daaruit is af te leiden dat er de afgelopen jaren te veel vanuit projecten is gedacht. De uitvoering van projecten is een doel op zich geworden, in plaats van dat deze in het teken staan van hogere doelstellingen in het onderwijsbeleid. Daarom is voor het werkveld de samenhang tussen projecten onduidelijk.

Andere veel genoemde knelpunten zijn normvervaging en overlast door kinderen en jongeren, onvoldoende facilitering van peuterspeelzalen voor plustaken, toenemende maatschappelijke druk op onderwijsinstellingen en het gebrek aan informatie over kinderen ouder dan 12 jaar.

In het kader van het opstellen van dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan adviseert het werkveld de gemeente om samenwerking tussen instellingen te stimuleren, structuur en samenhang in het gemeentelijke beleid tot stand te brengen, (financiële) belemmeringen bij instellingen weg te nemen en de overgangen tussen de verschillende fases in het onderwijs (voorschoolse educatie, basisonderwijs, voortgezet onderwijs) te versoepelen. Een totaaloverzicht van aanbevelingen per organisatie is te vinden in bijlage V.

In de vergadering van 30 juni 2005 heeft de Gemeenteraad naar aanleiding van de uitkomsten van het inventarisatie-onderzoek van de Stichting Onderwijsbegeleiding Midden-Brabant, de volgende beleidskaders voor Lokaal Onderwijs Beleid vastgesteld:

1. Versterking van de samenwerking.
2. Versoepelen van de overgang van de peuterspeelzaal naar het basisonderwijs.
3. Stimuleren van (ver)brede schoolontwikkeling.
4. Ondersteunen van het basisonderwijs bij inhoudelijke ontwikkelingen in het onderwijs.
5. Meer aandacht voor jeugd(gezondheids)zorg in het basisonderwijs.
6. Versterken van de positie van leerlingen uit de gemeente Hilvarenbeek in het voortgezet onderwijs.

In dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan worden binnen deze beleidskaders concrete doelstellingen en activiteiten vastgelegd voor het gemeentelijke onderwijsbeleid voor de komende jaren.

4 Onderwijsbeleid in de toekomst

4.1 Visie van het onderwijsveld

De visie van het onderwijsveld is medebepalend voor de keuze voor bepaalde thema's in het LOB. In deze paragraaf wordt allereerst ingegaan op de visie van de schoolbesturen. Deze is in eerste instantie uiteraard gericht op het primaire onderwijsproces. Vervolgens zijn de thema's opgesomd, waarmee de schoolbesturen samen met gemeente in het kader van onderwijsbeleid aan de slag wil gaan.

Visie Stichting "De Oude Vrijheid" (stichting voor katholiek onderwijs in de gemeente Hilvarenbeek)

De missie van Stichting "De Oude Vrijheid" luidt: *"Waarborden en stimuleren van kwalitatief goed basisonderwijs op katholieke grondslag op de scholen van De Oude Vrijheid. Goed onderwijs wordt hierbij omschreven als onderwijs, dat kinderen kansen biedt hun talenten volledig te ontplooien met inachtneming van ieders individuele kwaliteiten."*

Voor de schooljaren 2005-2009 heeft het schoolbestuur, op grond van het motto "*samen voor kwaliteit en welbevinden*", de volgende speerpunten in het beleid vastgesteld:

Welbevinden

1. het scheppen van optimale condities voor het onderwijs. Hieronder verstaan we:
 - a. Goed werkgeverschap waarin welzijn van het personeel voorop staat, vormgegeven in Integraal personeelsbeleid.
 - b. De zorg voor goede huisvesting van de scholen.
 - c. Gezond financieel en materieel beleid gericht op het garanderen van de continuïteit van de stichting door een zorgvuldige invoering van de nieuwe bekostigings-systematiek.

Kwaliteit

2. onderwijs van goede kwaliteit. Hieronder verstaan we:
 - a. Alle scholen bereiken resultaten die minimaal voldoen aan de door de onderwijsinspectie gestelde eisen, waarbij ze in toenemende mate tegemoet komen aan de verschillen tussen leerlingen in onderwijsbehoeften.
 - b. Alle scholen beschikken over een kwaliteitszorgsysteem, waarmee de kwaliteit systematisch wordt geborgd, geëvalueerd en zonodig bijgesteld.
 - c. Het onderwijs is afgestemd op de doorgaande ontwikkeling van kinderen. Dit impliceert een goede afstemming met het voorschoolse traject en het vervolgonderwijs.
 - d. Het onderwijs is ingebed in de maatschappelijke context van de school, zowel lokaal en regionaal als landelijk. Hier nemen de ouders een prominente plaats in en wordt samengewerkt met culturele instellingen, andere scholen in het samenwerkingsverband Weer Samen Naar School, buitenschoolse opvang, enz.

Samen

3. nadere vormgeving van het bestuurlijk beleid. Daarmee bedoelen we:
 - a. Besturen op afstand. Het bestuur bepaalt het beleid op hoofdlijnen en toetst op hoofdlijnen; beleidsvoorbereiding en -uitvoering gebeuren door de algemeen directeur in nauwe samenwerking met de schooldirecteuren. Hierbij behoort ook de evaluatie van de nieuwe structuur in voorjaar 2006.
 - b. Bevoegdheden decentraliseren. Daarmee wordt bedoeld: centraal waar dat nodig of zinvol is, decentraal waar dat mogelijk is. Het bestuur wil op deze wijze het subsidiariteitsbeginsel vormgeven, waarmee taken en bevoegdheden zo laag mogelijk in de organisatie worden gelegd. Daarnaast stimuleert ze onderlinge samenwerking tussen de scholen als bijdrage aan de verbetering van de kwaliteit.
 - c. Het bestuur heeft de intentie uitgesproken de huidige schaalgrootte te handhaven. De komende jaren zal duidelijk moeten worden of deze intentie ook op langere termijn haalbaar blijft.

De speerpunten zijn geoperationaliseerd in een gedetailleerd meerjarenplan.

Visie Openbare basisschool De Driehoek:

Aan het onderwijs op De Driehoek liggen een aantal waarden ten grondslag:

- gelijkheid en gelijkwaardigheid. Elk kind is gelijkwaardig en heeft gelijke rechten, bijvoorbeeld recht op persoonlijke aandacht. En ook al heeft ieder kind andere interesses en talenten, dan nog is hij/zij evenveel waard als de ander.
- elkaar respecteren. Op De Driehoek is het belangrijk, dat kinderen leren de opvattingen en levenswijze van anderen te waarderen. Het gaat bovenal om respect, vertrouwen en zelfvertrouwen. Al deze waarden veronderstellen eerlijkheid, openheid en veiligheid. Immers, pas als kinderen zich veilig en prettig voelen gaan ze op zoek naar nieuwe ontdekkingen.
- onderlinge verantwoordelijkheid. Samenleven en samenwerken kan pas als er aandacht is voor de ander en als je bereid bent om klaar te staan voor de ander. Saamhorigheid en verdraagzaamheid zijn hierbij de centrale waarden.

Deze waarden leiden tot de volgende "basisdoelstelling" van De Driehoek: *op De Driehoek werken team en ouders/verzorgers samen aan een evenwichtige en veelzijdige cognitieve en sociaal-emotionele ontwikkeling van de kinderen.*

In de basisdoelstelling van De Driehoek staan drie onderdelen centraal: de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen, de cognitieve ontwikkeling van kinderen en een goede communicatie tussen team, ouders en kinderen.

- *sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen:*

uitgangspunten hierbij zijn je als mens kunnen ontplooiën, en je bewust worden van het feit dat *samen leven, samen leren en samenwerken* belangrijke vaardigheden in de Nederlandse (multiculturele) samenleving zijn.

- *cognitieve ontwikkeling van een kinderen:*

betekent dat de leerkrachten kinderen bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid voor eigen werk(jes) en voor het eigen leerproces. Bij cognitieve ontwikkeling gaat het ook om het aanleren van voldoende studie- en schoolse vaardigheden, zelfstandigheid en het bereiken van de kerndoelen van het basisonderwijs aan het einde van de basisschoolperiode.

- *goede communicatie tussen team, ouders en kinderen:*

het team van De Driehoek zoekt samen met ouders naar een goede balans tussen aandacht voor de cognitieve en de sociaal-emotionele ontwikkeling van hun kind(eren).

Vanuit de basisdoelstelling worden concrete doelstellingen geformuleerd, bijvoorbeeld onderwijskundige doelstellingen, doelstellingen met betrekking tot leerlingenzorg, personeelsbeleid, relationeel beleid en financiën.

Per 1 augustus 2006 is basisschool De Driehoek deel gaan uitmaken van het schoolbestuur Stichting Opmaat. De komende jaren zal samen met de andere scholen in dit bestuur een nieuw beleidsplan worden opgesteld.

Externe ontwikkelingen

In het basisonderwijs doet zich een aantal ontwikkelingen voor, zoals invoering van lumpsum-financiering, decentralisatie van verantwoordelijkheden van overheid naar schoolbesturen / vergroting van de autonomie voor scholen en de herziening van de kerndoelen. Het betreft hier maatregelen, die door de rijksoverheid zijn genomen en waarop de school over het algemeen nauwelijks invloed uit kan oefenen.

Daarnaast zijn er ook maatschappelijke ontwikkelingen in de Nederlandse samenleving, waarvan de invloed moeilijk te voorspellen is. Voor basisscholen is het dan ook lastig om adequaat op deze trends in te spelen. Op lokaal niveau zijn er kleine, mogelijk ook invloedrijke initiatieven, te weten de ontwikkeling van het integraal huisvestingsplan, een oriëntatie op 'de brede school' en het realiseren van nieuwbouw volgens dit concept, aandacht voor bewegingsonderwijs en sport en het opzetten van een cultuureducatieplan, waarbij de plaatselijke organisaties op dit gebied nauw betrokken worden.

Gezamenlijke speerpunten voor Lokaal Onderwijs Beleid

Beide schoolbesturen hebben gezamenlijk aangegeven dat de volgende onderwerpen volgens hen prioriteit zouden moeten hebben in het Lokaal Onderwijs Beleid 2007-2011:

- *de gezamenlijke aanpak van de vroeg- en voorschoolse educatie.*

De komende jaren zal hierin veel tijd, geld en energie gestoken moeten worden, om te komen tot voorzieningen die voldoen aan de regelgeving en die passen binnen de huidige maatschappelijke ideeën hierover. In de samenwerking tussen instellingen voor kinderopvang, peuterspeelzalen en scholen kan de gemeente een coördinerende rol spelen en is ze in de uitvoering als subsidiegever zeker een partner. Daarnaast kunnen de kansen benut worden die zich in de huisvestingsontwikkelingen voordoen om de scholen te verbreden.

- *preventieve activiteiten gericht op gezondheid en veiligheid.*

Het in gezamenlijkheid en in samenspraak met de GGD, 3VO, politie, e.a. monitoren van ontwikkelingen op het gebied van gezondheid en veiligheid en tijdig inspelen op zich voordoende problematieken.

- *cultuur.*

Een blijvende gezamenlijke inspanning leveren om de culturele vorming van leerlingen te stimuleren door een jaarlijks breed aanbod aan culturele activiteiten en ontwikkeling van een cultureel educatief beleidsplan door het onderwijs.

- *Zorgplicht en het organiseren van schoolmaatschappelijk werk in het basisonderwijs.*

Voortkomende uit aanstaande invoering van zorgplicht in het onderwijs en het preventieve lokale jeugdbeleid het in samenspraak met maatschappelijk werk vormgeven van een passende dienstverlening voor school en ouders, waaronder de continuering van het goed functionerende buurtnetwerk 12- .

Daarnaast verwachten de schoolbesturen dat de actualiteit zeker nieuwe thema's zal aandragen, naast de hier geformuleerde speerpunten voor Lokaal Onderwijs Beleid in de komende jaren.

Schoolbesturen beamen dat ten gevolge van decentralisatie en toegenomen autonomie van scholen de verhoudingen tussen onderwijs en gemeenten veranderen. De schoolbesturen zien vooral taken voor de gemeente weggelegd op het gebied van vroeg- en voorschoolse educatie en de vanouds bekende taken met betrekking tot huisvesting, leerplicht en leerlingenvervoer. De speerpunten in het Lokaal Onderwijs Beleid zijn zaken die zich wat het onderwijsveld betreft bevinden in het gebied waarin gemeente en scholen gezamenlijk opereren en afspraken moeten maken over de uitvoering. De rollen van schoolbesturen en gemeenten kunnen per onderwerp in het LOB verschillend zijn.

4.2 Visie van de gemeente Hilvarenbeek op onderwijsbeleid

De gemeente ziet haar taak op het gebied van onderwijs als volgt: *'De gemeente draagt zorg voor voldoende onderwijsmogelijkheden, en bewerkstelligt daarmee dat de maatschappelijke deelname en het welzijn van haar inwoners wordt bevorderd.'*

De kwalificatie voldoende heeft betrekking op zowel de kwantiteit van de voorzieningen als op de kwaliteit. Het doel van het gemeentelijke onderwijsbeleid is leerlingen in staat stellen een diploma te behalen op tenminste het niveau van de startkwalificatie.

Kernbegrippen bij realisatie van de kerntaak zijn samenwerking (met het werkveld) en samenhang (van beleidsmaatregelen). Voor de periode 2006 tot en met 2010 heeft de gemeente de volgende speerpunten in het Lokaal Onderwijs Beleid¹⁰:

Versterk de samenwerking

Hieronder verstaan we het stimuleren van samenwerking tussen onderwijs en andere instellingen, waaronder de gemeente. Goede communicatie en het aangaan van partnerschap met het onderwijsveld zijn belangrijke aandachtspunten bij het Lokaal Onderwijs Beleid. Middels samenwerking willen we tevens komen tot maatschappelijke inbedding van scholen in de wijken / kernen waar deze gelegen zijn en willen we de overgangen tussen onderwijssoorten versoepelen.

¹⁰ Raadsbesluit d.d. 30 juni 2005 met betrekking tot de beleidskaders voor LOB

Versoepelen van de overgang van peuterspeelzaal naar het basisonderwijs

Hieronder verstaan we alle kinderen een goede start bieden in het basisonderwijs, zonder onderwijs- en/of ontwikkelingsachterstanden of belemmeringen in de thuissituatie. We willen komen tot een sluitende aanpak van knelpunten bij 0 tot 6 jarigen, met specifieke aandacht voor bereik van kinderen met een achterstand (goede signalering) en hun ouders (aandachtspunt ouderbetrokkenheid).

Stimuleren van (ver)brede schoolontwikkeling

Hieronder verstaan we het streven naar onderwijsvoorzieningen, die onderdeel uitmaken van de wijk waarin ze zijn gelegen en die hierin diverse functies kunnen vervullen. Schoolgebouwen moeten daarvoor voldoen aan de eisen van deze tijd¹¹. Dit onderdeel wordt vormgegeven middels het Integraal Huisvesting Plan 2004-2024 (IHP) en kan daardoor in LOB verder buiten beschouwing worden gelaten.

Ondersteunen van het basisonderwijs bij inhoudelijke ontwikkelingen in het onderwijs

Hieronder verstaan we het adviseren en ondersteunen van het onderwijs bij veranderingen in het (landelijke) overheidsbeleid en met de toename van (maatschappelijke) verantwoordelijkheden voor het onderwijs. Hierbij wordt concreet gedacht aan ondersteuning bij de invoering van de zorgplicht.

Meer aandacht voor jeugd(gezondheids)zorg in het basisonderwijs

Hieronder verstaan we het voldoende toerusten van het onderwijs om de maatschappelijke verantwoordelijkheden die hen worden toebedeeld te kunnen vervullen. Wij willen ervoor zorgen dat er rond de school een dekkend netwerk van voorzieningen is, dat op zo'n manier is ingericht dat gesignaleerde problemen in een zo vroeg mogelijk stadium door de juiste hulpverleningsinstantie kunnen worden opgepakt.

Versterken van de positie van leerlingen uit Hilvarenbeek in het voortgezet onderwijs

Hieronder verstaan wij het bieden van een goede start van Hilvarenbeekse kinderen op het voortgezet onderwijs. Wij willen zorgdragen voor een doorlopende schoolloopbaan, zodat Hilvarenbeekse kinderen een goede uitgangspositie en voorbereiding hebben op de arbeidsmarkt.

Een uitgebreide toelichting op de gemeentelijke visie is opgenomen in de bijlagen¹².

4.3 Speerpunten voor Lokaal Onderwijs Beleid 2007 tot en met 2010

Op grond van de visie en wensen van de schoolbesturen en de gemeente worden in deze paragraaf de gezamenlijke speerpunten voor Lokaal Onderwijs Beleid in de komende 4 jaar verwoord. Het LOB wordt zo gericht signalen vanuit het werkveld. Zowel gemeente als schoolbesturen geven aan dat de prioriteit in het onderwijsbeleid de komende jaren moet liggen bij de volgende speerpunten:

- het realiseren van een doorlopende leerlijn voor kinderen van 0 t/m 16 jaar (met name VVE)
- het verbeteren van de zorgstructuur in het onderwijs in relatie tot de zorgplicht voor scholen
- aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs (verbredingsthema's)

Een knelpunt in de bestaande situatie was tevens de communicatie over onderwijsbeleid en de doelstellingen die ermee nagestreefd worden. Naast de drie speerpunten kunnen daarom ook andere onderwerpen op de agenda voor overleg met betrekking tot Lokaal Onderwijs Beleid worden geplaatst. Het gaat hierbij om onderwerpen waarover gemeente en schoolbesturen samen afspraken moeten of willen maken¹³. Beide partijen vullen gezamenlijk de agenda voor overleg.

Bij het uitwerken van de drie speerpunten in concrete acties dient ook aandacht te worden besteed aan de rollen en verantwoordelijkheden van de partners die bij de actiepunten betrokken zijn. Kernbegrip in het LOB is samenwerken, als aspect dat bij alle doelstellingen een belangrijke rol speelt.

De drie speerpunten zijn in het Plan van Aanpak verder verduidelijkt en geoperationaliseerd¹⁴.

¹¹ Integraal Huisvesting Plan 2004-2024

¹² Bijlage VI: toelichting gemeentelijke visie op onderwijsbeleid

¹³ Bijlage VII: mogelijke thema's in het LOB

¹⁴ Plan van Aanpak LOB 2007-2011

5. De toekomst van onderwijsbeleid

5.1 Onderwijs in relatie tot het Integraal Jeugdbeleid

Dit eerste onderwijsbeleidsplan is sterk gericht op het verwoorden van wettelijke taken, wensen en visie van gemeente en schoolbesturen met betrekking tot onderwijsbeleid en is daarmee toch nog vooral een "basisschoolplan". De genoemde onderdelen vormen echter de basis, om vervolgens speerpunten voor het beleid in de komende jaren te kunnen bepalen. Het Lokaal Onderwijs Beleidsplan 2007 tot en met 2010 en het bijbehorende Plan van Aanpak maken duidelijk over welke onderwerpen gemeente en onderwijsveld samen afspraken wensen te maken, en welke doelstellingen we de komende jaren prioriteit geven. Voor het onderwijsveld biedt deze notitie daarmee een totaaloverzicht van doelstellingen, actiepunten en subsidies.

Ten behoeve van de continuïteit is gekozen voor een vierjarige beleidscyclus. Alle actiepunten krijgen vier jaar de tijd om hun waarde aan te tonen. Dit betekent tevens dat er voor meerjaren zekerheid bestaat bij organisaties die subsidie ontvangen voor de uitvoering van actiepunten. Er kunnen dan ook afspraken gemaakt worden over het rendement, dat in 4 jaar met bepaalde actiepunten behaald moet worden.

Eind 2010 dient dit beleidsplan bij voorkeur te worden geëvalueerd. Dan zal moeten worden bekeken of de knelpunten, die in deze notitie werden gesignaleerd zijn verholpen, of er nieuwe knelpunten zijn ontstaan en welke speerpunten voor de beleidsperiode 2011-2015 kunnen worden benoemd.

Zoals in de inleiding van deze notitie al is aangegeven werd middels het opstellen van LOB ook gestreefd naar een betere afstemming tussen onderwijs- en jeugdbeleid. In dit eerste LOB-plan is vooral aandacht voor verruiming van het onderwijsbeleid naar de voorschoolse periode (2-4 jaar) en de eerste fase van het voortgezet onderwijs (12-16 jaar). Wat betreft verbreding van de inhoud van het onderwijsbeleid, besteed dit beleidsplan met name aandacht aan jeugd(gezondheids)zorg en maatschappelijke ontwikkelingen. In de uitvoering van het plan zal de verbreding mede vorm gegeven worden door het betrekken van andere lokale organisaties, die zich met jongeren bezig houden. Overige ontwikkelingen zullen onderdeel gaan uitmaken van het Integraal Jeugdbeleid. De notitie Integraal Jeugdbeleid Hilvarenbeek, is opgesteld in 2001 en zal op korte termijn worden geëvalueerd. In 2007 zal het beleid vervolgens worden geactualiseerd.

Naar de toekomst streeft de gemeente Hilvarenbeek ernaar niet langer sectoraal te werken, maar het kind c.q. de jongere met zijn behoeften en hulpvragen centraal te zetten en daaromheen beleid te formuleren. Wij denken dat een integrale benadering van de behoeften en hulpvragen van jeugdigen noodzakelijk is, om succesvol onderwijs- en jeugdbeleid te kunnen voeren. De jeugdigen die naar school gaan, bewegen zich in een omgeving waar naast school nog diverse invloeden spelen (zoals de gezinssituatie en de vrijetijdsbesteding). Wanneer dan alleen interventies vanuit het onderwijsbeleid opgesteld worden, zonder dat daarbij de verdere omgeving van de leerling wordt betrokken, is de meerwaarde beperkt.

Dit betekent dat onderwijs een belangrijk onderdeel gaat uitmaken van het integrale jeugdbeleid. Het op te stellen Integraal Jeugdbeleid zal dan ook overlap hebben met het Lokaal Onderwijs Beleid. Dit zal leiden tot een versterking van het beleid, omdat onderwerpen zowel vanuit het jeugdbeleid als vanuit het onderwijs aandacht krijgen. Door het (geleidelijk) doorbreken van een verkokerde benadering kunnen interventies vanuit de verschillende beleidsterreinen elkaar versterken.

Op dit moment is ervoor gekozen een separaat onderwijsbeleidsplan op te stellen. Zoals eerder al is aangegeven is het niet zeker dat er in de toekomst nog apart onderwijsbeleid zal worden opgesteld. Het belang hiervan zal bij de evaluatie van dit LOB in 2010 moeten worden bepaald.

Plan van Aanpak LOB 2007-2011
- Samenwerken aan kansen voor de jeugd -

Speerpunten voor Lokaal Onderwijs Beleid 2007-2011¹⁵:

- realiseren van een doorlopende leerlijn voor kinderen van 0 t/m 16 jaar
- verbeteren van de zorgstructuur in het onderwijs in relatie tot de zorgplicht voor scholen
- aandacht voor maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs (verbredingsthema's)

1. Doorlopende leerlijn 0 t/m 16 jarigen

doelstelling 1: versoepelen overgang van kinderen van peuterspeelzaal en kinderdagverblijf naar basisonderwijs

Wij willen dit bereiken door:

- het stimuleren van samenwerking tussen peuterspeelzalen, kinderopvang en basisonderwijs. De optimalisatie van het kind-volg-systeem vinden wij hierbij een belangrijk aandachtspunt.
- het realiseren van een doorlopende leerlijn op het gebied van taal- en leesbevordering.

doelstelling 2: versoepelen van de overgang van kinderen van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs

Wij willen dit bereiken door:

- het verbeteren van de samenwerking en de gegevensuitwisseling met scholen voor voortgezet onderwijs.
- maatregelen te nemen om het voortijdig schoolverlaten van leerlingen zonder startkwalificatie zo veel mogelijk te voorkomen.

2. Zorgstructuur in het onderwijs (zorgplicht)

doelstelling 1: deskundigheidsbevordering in het basisonderwijs en de peuterspeelzalen ten behoeve van signalering en het bieden van extra zorg aan kinderen, die dat nodig hebben

Wij willen dit bereiken door:

- professionalisering van leerkrachten in het basisonderwijs en in toenemende mate peuterspeelzaal-leid(st)ers in relatie tot signalering en leerlingenzorg (mede) te faciliteren.
- een bijdrage te blijven leveren aan schoolbegeleiding op de Hilvarenbeekse basisscholen.
- kennisuitwisseling en een goede afstemming in de aanpak van problemen van jongeren tussen onderwijsvoorzieningen en professionele hulpverleningsorganisaties te stimuleren, minimaal door het instandhouden van het netwerk 12-.

doelstelling 2: komen tot een sluitende zorgstructuur voor kinderen in Hilvarenbeek in samenwerking met scholen en andere op jongeren gerichte instellingen

Wij willen dit bereiken door:

- schoolmaatschappelijk werk te introduceren in het basisonderwijs en te behouden in het voortgezet onderwijs.
- ervoor zorg te dragen dat er ondersteuning is voor ouders en kinderen, die problemen ervaren in de opvoeding.
- zorgen voor een sociale kaart van organisaties in het zorgnetwerk rondom kinderen waarin zowel het aanbod in de regio Midden-Brabant als in het WSNS-verband rondom Bladel zijn opgenomen.

3. Maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs

doelstelling 1: stimuleren van de sociale en fysieke veiligheid op scholen

Wij willen dit bereiken door:

- op preventie gerichte activiteiten / voorlichting op scholen over sociaal onwenselijk gedrag aan te bieden (minimaal door voortzetten Doe Effe Normaal-project op de basisscholen).
- aandacht te vragen voor verkeersveiligheid in en om de school (middels voortzetting BVL-project op basisscholen).

¹⁵ Notitie "Samenwerken aan kansen voor de jeugd", Lokaal Onderwijs Beleid Gemeente Hilvarenbeek 2006

doelstelling 2: stimuleren van de algemene ontwikkeling van kinderen

Wij willen dit bereiken door een drietal verbredingsthema's aan de orde te laten komen in het basisonderwijs:

- *natuur en milieu.*

Natuur- en milieu-educatie op de scholen faciliteren, gericht op het vergroten van het milieubewustzijn van kinderen (en hun ouders).

- *cultuur.*

Stimuleren dat scholen jaarlijks een breed aanbod van culturele activiteiten kunnen aanbieden aan de leerlingen.

- *gezondheid.*

Middels op preventie gerichte activiteiten / voorlichting een gezonde leefstijl bij kinderen stimuleren. Hierbij willen we in ieder geval aandacht vragen voor voldoende beweging en gezonde voeding.

Deze algemene doelstellingen en realisatiewijzen zullen in overleg met het onderwijsveld nader worden uitgewerkt. Aan het College zal jaarlijks verantwoording worden afgelegd over de uitgevoerde activiteiten en de resultaten daarvan.

Speerpunt 1:	doorlopende leerlijn 0 t/m 16 jarigen
Betrokken partijen:	basis- en voortgezet onderwijs, peuterspeelzalen, kinderopvang, gemeente.

Omschrijving speerpunt:

De gemeente en betrokken organisaties willen een doorlopende leerlijn voor kinderen van 0 tot en met 16 jaar realiseren. Dit houdt in dat het onderwijsaanbod van voorschoolse voorzieningen, basisonderwijs en voortgezet onderwijs goed op elkaar aan moet sluiten, dat er een gedegen gegevensoverdracht tussen instellingen aanwezig moet zijn en dat er zorg moet zijn voor leerlingen wanneer zij moeilijkheden ervaren bij de overgang naar een andere onderwijssoort.

1. Wat willen we met dit speerpunt bereiken?

Doelstelling:

doelstelling 1: we willen de overgang voor kinderen die van de peuterspeelzaal en het kinderdagverblijf naar het basisonderwijs gaan versoepelen.

doelstelling 2: we willen de overgang voor kinderen die van het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs gaan versoepelen.

De uiteindelijke doelstelling van dit speerpunt is het opheffen van belemmeringen voor leerlingen bij het volgen van onderwijs, om hen zo in staat te stellen een diploma te behalen op tenminste het niveau van de startkwalificatie.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatiemethode:

Hierna wordt de manier waarop we de doelstellingen willen bereiken nader omschreven. Tussen haakjes is schuingedrukt aangegeven wie eindverantwoordelijk is voor de uitvoering.

- het stimuleren van samenwerking tussen peuterspeelzalen, kinderopvang en basisonderwijs. (Basisonderwijs en voorschoolse voorzieningen)

Er dient structureel overleg tussen de genoemde instellingen opgezet worden, waardoor de uitwisseling van informatie wordt bevorderd. Daarnaast vinden we het belangrijk dat het (gebruik van het) kind-volg-systeem wordt geoptimaliseerd.

- het realiseren van een doorlopende leerlijn op het gebied van taal- en leesbevordering. (OBT; Midden-Brabant)

We willen een leesbevorderingsproject op basisscholen en voorschoolse instellingen uitvoeren, onder leiding van OBT; Midden-Brabant. In dit project werken deze instellingen meteen samen, waarmee het project niet alleen bijdraagt aan het bestrijden van taalachterstanden maar ook aan de doelstelling om samenwerking tussen voorschoolse instellingen en basisonderwijs te stimuleren.

- het verbeteren van de samenwerking en gegevensuitwisseling met scholen voor voortgezet onderwijs. (Gemeente)

We willen de samenwerking met het voortgezet onderwijs en de ondersteuning van leerlingen uit Hilvarenbeek in het voortgezet onderwijs verbeteren middels aansluiting bij bestaande netwerken of het oprichten van een lokaal netwerk 12+. Dit dient in de komende periode eerst te worden onderzocht. Daarnaast willen we inzetten op monitoring van leerlingen tussen 12-16 jaar.

- maatregelen nemen gericht op het voorkomen van voortijdig schoolverlaten van leerlingen zonder startkwalificatie. (Gemeente)

Hiervoor willen we alternatieve leertrajecten aanbieden aan leerlingen die dreigen uit te vallen uit het voortgezet onderwijs en willen we leerlingen ondersteunen, die belemmeringen ondervinden bij het volgen van onderwijs. Bij het bestrijden van voortijdig schoolverlaten vinden wij een regionale aanpak wenselijk. We zullen in het Regionaal Overleg Midden- Brabant over onderwijs bekijken welke mogelijkheden er zijn om hier gezamenlijk met de andere gemeenten in Midden-Brabant mee aan de slag te gaan.

Relatie tot andere beleidsterreinen:

- Integraal Jeugdbeleid
- Peuterspeelzaalbeleid

3. Hoe gaan we meten of de doelstellingen zijn behaald?

Monitoring en rekenschap:

In bijlage IV van het Lokaal Onderwijs Beleidsplan 2007-2011 "Samenwerken aan kansen van de jeugd" zijn cijfermatige gegevens opgenomen met betrekking tot maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs. Hierna wordt aangegeven welke resultaten na 4 jaar middels de uitvoering van de actiepunten nagestreefd worden.

- Basisonderwijs en voorschoolse instellingen overleggen minimaal 4x per jaar op beleidsniveau.
- Basisonderwijs en voorschoolse instellingen leggen afspraken vast over uit te wisselen informatie en houden zich hieraan.
- Basisonderwijs en voorschoolse instellingen tonen aan dat zij ernaar streven dat in 2010 van alle kinderen, die de peuterspeelzaal hebben bezocht een kind-volg-dossier wordt opgemaakt dat wordt overgedragen aan het basisonderwijs.
- Gemeente en scholen voor voortgezet onderwijs leggen afspraken vast over uit te wisselen informatie en houden zich hieraan.
- In 2010 moet het aantal voortijdig schoolverlaters zijn gehalveerd van 10 in 2005 naar 5 in 2010.

Beleidsevaluatie:

De knelpunten, waarop dit eerste speerpunt gericht is, zijn door het werkveld aangekaart. Daarom hechten wij eraan in 2007 t/m 2010 jaarlijks evaluatiegesprekken uit te voeren met de betrokken partijen en op basis van deze soft monitoring een oordeel te vellen over de resultaten van de samenwerking tussen voorschoolse instellingen, basisonderwijs, voortgezet onderwijs en gemeente. Daarbij zal tevens gebruik gemaakt worden van de cijfermatige informatie uit de monitoring.

Speerpunt 2:	zorgstructuur in het onderwijs (zorgplicht)
Betrokken partijen:	basis- en voortgezet onderwijs, peuterspeelzalen, kinderopvang, gemeente.

Omschrijving speerpunt:

De gemeente en betrokken organisaties willen ervoor zorgen dat er rond kinderen een dekkend netwerk van voorzieningen is, dat op zo'n manier is ingericht dat interne en externe zorg voor het onderwijs goed op elkaar aansluiten en dat gesignaleerde problemen in een zo'n vroeg mogelijk stadium door de juiste hulpverleningsinstantie kunnen worden opgepakt.

1. Wat willen we met dit speerpunt bereiken?

Doelstelling:

doelstelling 1: we willen de deskundigheid van het basisonderwijs en in toenemende mate de peuterspeelzalen op het gebied van signalering en het bieden van extra zorg aan kinderen, die dat nodig hebben, bevorderen.

doelstelling 2: we willen in samenwerking met scholen en andere op jongeren gerichte instellingen komen tot een sluitende zorgstructuur voor kinderen in Hilvarenbeek.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatiewijze:

Hierna wordt de manier waarop we de doelstellingen willen bereiken nader omschreven. Tussen haakjes is schuingedrukt aangegeven wie eindverantwoordelijk is voor de uitvoering.

- we gaan scholingstrajecten gericht op signalering en leerlingenzorg faciliteren ten behoeve van het basisonderwijs en in toenemende mate voor de peuterspeelzalen. Hiervoor zullen de middelen ten behoeve van onderwijsbegeleiding in het kader van LOB worden ingezet. (*Basisonderwijs*) Daarnaast zullen we een bijdrage blijven leveren aan schoolbegeleiding op de Hilvarenbeekse basisscholen, om scholen te ondersteunen in de zorgplicht voor hun leerlingen.

- we stimuleren kennisuitwisseling en een goede afstemming in de aanpak van problemen van jongeren tussen onderwijsvoorzieningen en professionele hulpverleningsorganisaties. Hiervoor zullen we tenminste zorgdragen voor de instandhouding van het netwerk 12-. (*Gemeente*)

- we willen ervoor zorgen dat binnen het onderwijs- en jeugdveld duidelijkheid bestaat waar men bepaalde deskundigheid met betrekking tot de zorg voor kinderen kan halen en welk ondersteuningsaanbod diverse organisaties in het sociale netwerk rondom kinderen bieden. Daarbij wordt aandacht besteed aan en gezocht naar afstemming in het aanbod in de regio Midden-Brabant en in het WSNS-verband rondom Bladel.

- we streven ernaar schoolmaatschappelijk werk te introduceren in het basisonderwijs en te behouden in het voortgezet onderwijs. (*Gemeente*)

- wij willen ervoor zorgen dat er ondersteuning is voor ouders en kinderen, die problemen ervaren in de opvoeding. (*Gemeente*)

Indien deze zaken ertoe leiden dat scholen meer zorgleerlingen zelf kunnen opvangen, zullen de mogelijkheden bekeken worden om besparingen op het gebied van leerlingenvervoer (deels) te investeren in de leerlingenzorg in het regulier basisonderwijs.

Relatie tot andere beleidsterreinen:

- Jeugdbeleid
- Peuterspeelzaalbeleid
- Jeugd(gezondheids)zorg

3. Hoe gaan we meten of de doelstellingen zijn behaald?

Monitoring en rekenschap:

In bijlage IV van het Lokaal Onderwijs Beleidsplan 2007-2011 “Samenwerken aan kansen van de jeugd” zijn cijfermatige gegevens opgenomen met betrekking tot maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs. Hierna wordt aangegeven welke resultaten na 4 jaar middels de uitvoering van de actiepunten nagestreefd worden.

- Het netwerk Jeugdhulpverlening komt jaarlijks tenminste 10 keer bij elkaar. Daarmee wordt ernaar gestreefd de huidige overlegfrequentie te handhaven.
- Basisonderwijs en peuterspeelzalen hebben jaarlijks tenminste 1 gezamenlijke scholingsactiviteit op het gebied van signalering en zorg voor kinderen uitgevoerd.
- Het aantal keer dat schoolmaatschappelijk werk actie onderneemt op problemen bij kinderen wordt bijgehouden, om het belang van schoolmaatschappelijk werk in het basisonderwijs te kunnen bepalen.

Beleidsevaluatie:

In 2010 moeten de speerpunten in het Lokaal Onderwijs Beleidsplan geëvalueerd worden. Voor speerpunt 2 zal de volgende beleidsinformatie worden gebruikt:

- uitkomsten van de monitoring,
- middels enquêtes onder de deelnemers zal de tevredenheid over het functioneren van het netwerk jeugdhulpverlening 12- worden bepaald.
- jaarlijks zal de uitvoering van de actiepunten in relatie tot de beleidsdoelstellingen worden besproken met de betrokken partijen. Daarbij zullen onder andere de volgende vragen worden gesteld: voelen peuterspeelzalen en basisscholen zich beter in staat om problemen te signaleren en op te lossen dan wel door te verwijzen naar de juiste instelling? Is er een goede afstemming tussen de aanbieders van de zorg voor kinderen? Is de zorgstructuur goed afgestemd op de interne zorgstructuur op de scholen en worden problemen snel (genoeg) opgepakt?

De antwoorden op deze vragen zullen tevens input vormen voor de beleidsevaluatie in 2010.

Speerpunt 3:	maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs
Betrokken partijen:	basisonderwijs, gemeente

Omschrijving speerpunt:

Het (basis)onderwijs wordt geconfronteerd met steeds meer taken en verantwoordelijkheden, buiten de primaire taken. De gemeente wil de schoolbesturen faciliteren en ondersteunen, zodat zij deze maatschappelijke verantwoordelijkheden kan vervullen. Daarnaast kan het onderwijs dan ook ingezet worden als middel om doelstellingen op andere gemeentelijke beleidsterreinen te vervullen. Het gaat hierbij om zogenaamde "verbredingsthema's" in het Lokaal Onderwijs Beleid, die met name bijdrage aan de algemene ontwikkeling van de basisschoolleerlingen.

1. Wat willen we met dit speerpunt bereiken?

Doelstelling:

doelstelling 1: we willen de sociale en fysieke veiligheid op scholen stimuleren middels het aanbieden van op preventie gerichte activiteiten.

doelstelling 2: we willen middels het faciliteren van verbredingsthema's in het onderwijs de algemene ontwikkeling van kinderen stimuleren. Daarbij hebben we gekozen voor de thema's natuur & milieu, cultuur en gezondheid.

2. Wat gaan we daarvoor doen?

Realisatiemethode:

Hierna wordt de manier waarop we de doelstellingen willen bereiken nader omschreven. Tussen haakjes is schuingedrukt aangegeven wie eindverantwoordelijk is voor de uitvoering.

- voorlichting geven op scholen over sociaal onwenselijk gedrag. (*Basisonderwijs*)

Hiervoor wordt ten minste het Doe Effe Normaal-project op de basisscholen voortgezet. Er wordt in overleg met het onderwijs gezocht naar mogelijkheden om het project te versterken.

- aandacht besteden aan verkeersveiligheid in en om de school. (*Gemeente*)

Hiervoor wordt het project Brabants Verkeersveiligheid Label op basisscholen gecontinueerd.

- natuur- en milieu-educatie aan te bieden op de basisscholen, gericht op het vergroten van milieubewustzijn van kinderen (en hun ouders). (*Basisonderwijs*)

De gemeente verstrekt subsidie aan het Natuurmuseum Brabant, om natuur- en milieu-educatie te faciliteren. De scholen zijn uitvoerder en verantwoordelijk voor het besteden van de subsidie.

Vanuit de afdeling milieu wordt tevens subsidie verstrekt aan scholen, die projecten uitvoeren gericht op het vergroten van milieubewustzijn van kinderen, waarin ook de ouders worden betrokken.

- het stimuleren van een jaarlijks breed aanbod van culturele activiteiten op de scholen.

(*Basisonderwijs*)

Hiervoor stellen scholen een cultuurcoördinator aan en stellen zij een cultuurprogramma op. De gemeentelijke subsidie voor cultuureducatie wordt gecontinueerd, maar hier wordt als extra voorwaarde aan verbonden dat lokale culturele instellingen betrokken moeten worden bij het cultuuraanbod op de scholen.

- stimuleren van gezonde leefstijl (*Nader te bepalen*)

De mogelijkheden worden verkend om op basis van co-financiering met in ieder geval provincie en onderwijsveld een pilotproject genaamd "docent sport, bewegen en gezondheid" op 2 basisscholen uit te voeren. Het project is gericht op het professionaliseren van het gymonderwijs en het bieden van naschoolse sportactiviteiten aan kinderen in Hilvarenbeek.

Daarnaast zal een nieuwe activiteit worden gezocht om aandacht te vragen voor gezondheid, bijvoorbeeld gericht op het bestrijden van overgewicht bij kinderen.

Relatie tot andere beleidsterreinen:

- Verkeersbeleid
- Openbare orde & veiligheid
- Milieubeleid
- Sportbeleid
- Volksgezondheidsbeleid
- Jeugdbeleid
- Cultuurbeleid

3. Hoe gaan we meten of de doelstellingen zijn behaald?

Monitoring:

In bijlage IV van het Lokaal Onderwijs Beleidsplan 2007-2011 "Samenwerken aan kansen van de jeugd" zijn cijfermatige gegevens opgenomen met betrekking tot maatschappelijke ontwikkelingen in het onderwijs. Hierna wordt aangegeven welke resultaten na 4 jaar middels de uitvoering van de actiepunten nagestreefd worden.

- In de werkgroep "vandalisme en scholen" zal jaarlijks soft monitoring van het Doe Effe Normaal-project plaatsvinden. Daarnaast worden er ook de ontwikkelingen met betrekking tot vandalisme op de scholen vastgelegd en besproken.

- We streven naar het terugdringen van het aantal kinderen tussen 8-11 jaar dat wel eens rookt en van het aantal kinderen tussen 8-11 jaar dat wel eens alcohol heeft gedronken.

- In 2010 moeten alle scholen beschikken over het BVL-label en streven wij ernaar alle onveilige verkeerssituaties rondom scholen te hebben opgelost.

- Alle scholen moeten jaarlijks minimaal 5x gebruik hebben gemaakt van de dienstverlening van het Natuurmuseum voor verschillende leergroepen.

- Alle scholen hebben in 2008 een cultuurplan, waarbij in elke groep een culturele activiteit wordt aangeboden en waarbij lokale instellingen aantoonbaar zijn betrokken.

- Voor het project "Docent Sport, Bewegen en Gezondheid" zal jaarlijks een fittest worden uitgevoerd onder de leerlingen.

- Scholen verantwoorden projecten met betrekking tot natuur- en milieu-educatie aan de gemeente.

Beleidsvaluatie:

In 2010 zal op grond van de monitoring worden bepaald welke onderwerpen aandacht behoeven in een volgend beleidsplan. In gesprekken met het onderwijs zal worden bepaald of de actiepunten onder speerpunt 3 hebben geleid tot het gewenste maatschappelijke effect en gedragsverandering bij de deelnemende leerlingen.

Wat mag het kosten?

Financiële verantwoording speerpunten in Plan van Aanpak LOB 2007-2011

Speerpunt 1:	doorlopende leerlijn 0-16 jarigen	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal budget:	€ 9.000,00	€ 1.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00	€ 2.000,00
	Samenwerking psz /ko - po	€ -	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00
	leesbevordering	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00
	aansluiting basisond - voortgezet ond	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	Voortijdig school verlaten*	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
Speerpunt 2:	zorgstructuur in het onderwijs (zorgplicht)	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal budget:	€ 367.390,00	€ 72.278,00	€ 72.278,00	€ 74.278,00	€ 74.278,00	€ 74.278,00
	scholing mbt signalering en leerlingenzorg	€ 6.927,80	€ 6.927,80	€ 6.927,80	€ 6.927,80	€ 6.927,80
	kennisuitwisseling & afstemming**	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	schoolmaatschappelijk werk basisonderwijs	€ -	€ 3.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00	€ 5.000,00
	opvoedingsondersteuning***	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	schoolbegeleiding	€ 62.350,20	€ 62.350,20	€ 62.350,20	€ 62.350,20	€ 62.350,20
Speerpunt 3:	maatschappelijke ontwikkelingen	2006	2007	2008	2009	2010
Totaal budget:	€ 116.967,15	€ 21.515,83	€ 23.862,83	€ 23.862,83	€ 23.862,83	€ 23.862,83
	sociale veiligheid	€ 309,83	€ 309,83	€ 309,83	€ 309,83	€ 309,83
	verkeersveiligheid****	€ -	€ -	€ -	€ -	€ -
	natuur- en milieu-educatie	€ 4.607,00	€ 4.954,00	€ 4.954,00	€ 4.954,00	€ 4.954,00
	cultuureducatie	€ 16.599,00	€ 16.599,00	€ 16.599,00	€ 16.599,00	€ 16.599,00
	sportbevordering*****	€ -	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00
	gezondheidsbevordering	€ -	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00	€ 1.000,00
Plan van aanpak	Lokaal Onderwijs Beleid 2007-2011	2006	2007	2008	2009	2010
Totale kosten:	€ 493.357,15	€ 94.793,83	€ 98.140,83	€ 100.140,83	€ 100.140,83	€ 100.140,83

VSV*	wordt bekostigd uit regiomiddelen en door scholen voor voortgezet onderwijs
Kennisuitwisseling**	wordt bekostigd vanuit het jeugdbeleid
opvoedingsondersteuning***	wordt bekostigd uit rijksmiddelen en gemeentelijke middelen in het jeugdbeleid
verkeersveiligheid****	wordt bekostigd uit provinciale subsidie
sportbevordering*****	wordt verder bekostigd uit provinciale en rijkssubsidie eigen middelen scholen
N.B. bekostiging schoolmaatschappelijk werk in het voortgezet onderwijs maakt onderdeel uit van het jeugdbeleid	

Op alle subsidies is de procedure uit de Nota Harmonisatie Subsidiebeleid 1998 van toepassing.

Kosten voortzetting bestaand beleid met betrekking tot wettelijke taken onderwijs

Programma Onderwijs	
Onderwerp:	Kosten van volwasseneneducatie (muv inburgering en WEB-middelen)
Doelstelling:	bieden van ontplooiingskansen voor niet-leerplichtigen
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	Subsidieverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 3.505,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Onderwijshuisvesting (kosten Huisvestingsprogramma en het IHP)
Doelstelling:	zorgen voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor alle scholen
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	Huisvestingsverordening (indiening voor 1 februari)
Subsidiebedrag:	Variabel
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Kosten ten gevolge van vandalisme(preventie)
Doelstelling:	vergoeden van schades aan onderwijsgebouwen tgv vandalisme
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	n.v.t. onder voorwaarde dat aangifte is gedaan bij politie
Voorziening:	€ 5.219,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Huur niet gemeentelijke gymzalen ten behoeve van het gymonderwijs
Doelstelling:	zorgen voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor gymonderwijs
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	Huisvestingsverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 48.185,38
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Kosten van het leerlingenvervoer
Doelstelling:	Bevorderen deelname aan het onderwijs (opheffen fysieke belemmeringen)
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	Verordening Leerlingenvervoer
Subsidiebedrag:	€ 172.550,00
Structureel / incidenteel:	Structureel

Ombuigingsvoorstellen ten behoeve van bekostiging speerpunten LOB 2007-2011

Betreft	Bedrag	S / I	Reden
Subsidie aan het ROC	€ 5.900,00	structureel	niet meer noodzakelijk va 2008
Middelen schoolbegeleiding LOB per jaar	€ 6.928,00	structureel	wel bij SOM, maar doelstelling ikv LOB
Subsidie aan politie tbv DEN	€ 2.900,00	structureel	budgetoverschot structureel va 2006
Totaal per jaar	€ 15.728,00	structureel	

Kosten nieuwe doelstellingen in het kader van LOB

Betreft	Bedrag	S / I
Schoolmaatschappelijk werk basisonderwijs	€ 5.000,00	2007-2011
Scholingstrajecten inkoop bij SOM	€ 6.928,00	2006-2011
Leesbevorderingsproject psz-ko-po	€ 1.000,00	2006-2011
Gezondheidsbevordering	€ 1.000,00	2007-2011
Aansluiting psz-ko-po	€ 1.000,00	2007-2011
Sportbevordering	€ 1.000,00	2007-2011
Totaal per jaar	€ 15.928,00	
Verschil	€ 200,00-	

BIJLAGEN

Bijlage I: toelichting wettelijk kader onderwijsbeleid

Op onderwijsgebied bestaat gedetailleerde regelgeving. In de Wet op het Primair Onderwijs (WPO), de Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO), de Wet op de expertisecentra (WEC) en de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) is weergegeven welke wettelijke taken en verantwoordelijkheden gemeenten en onderwijsinstellingen dragen. In de afgelopen jaren hebben zich vrijwel continu wijzigingen voorgedaan in de onderwijswetgeving. In deze bijlage wordt een actueel overzicht gegeven van de verantwoordelijkheden van de gemeente met betrekking tot onderwijsbeleid.

Onderwijsachterstandenbeleid

In 1998 werden gemeenten verantwoordelijk voor het bestrijden van onderwijsachterstanden middels het Gemeentelijke Onderwijs Achterstanden beleid (GOA). Het Rijk stelde voor de eerste GOA-periode (1998-2002) een viertal speerpunten vast: opvoedingsondersteuning, taalstimulering, sociaal-emotionele ontwikkeling en voor- en vroegschoolse educatie.

In augustus 2002 startte de tweede GOA-periode waren de vier speerpunten voor- en vroegschoolse educatie, taalbeleid, voorkomen van voortijdig schoolverlaten en ondersteuning schoolloopbaan. Ten opzichte van de eerste GOA-periode vindt er een verschuiving plaats van speerpunten sec gericht op onderwijsbeleid, naar speerpunten met een relatie tot onderwijs- en jeugdbeleid. Diverse speerpunten bevinden zich op het snijvlak van de beleidsterreinen onderwijs en jeugd. De komende periode wordt de afstand tussen deze twee beleidsterreinen naar verwachting alleen maar kleiner. Gemeenten ontvingen middelen van het Rijk voor GOA, wanneer er veel achterstandsleerlingen op de scholen waren. De aantallen werden bepaald op grond van de gewichtenregeling. In de gewichtenregeling krijgen kinderen naar gelang het opleidingsniveau van de ouders en het land van herkomst een "gewicht" toegekend. In Hilvarenbeek bleken de aantallen te gering om in aanmerking te komen voor GOA-middelen. De gemeente heeft ook geen beleidsplan opgesteld om de genoemde achterstanden te bestrijden, aangezien zij beperkt aanwezig (zouden) zijn op de scholen en de gemeente geen middelen ontving.

Per 1 augustus 2006 start een nieuwe periode in het onderwijsachterstandenbeleid en gaan de wettelijke kaders hieromtrent veranderen. In tegenstelling tot de eerdere twee planperiodes wordt er vanaf augustus 2006 niet meer gesproken over het *gemeentelijke* onderwijsachterstandenbeleid (GOA), maar van onderwijsachterstandenbeleid (OAB). De verantwoordelijkheden van schoolbesturen, gemeenten en rijk worden sterk geherdefinieerd. Middelen ter bestrijding van onderwijsachterstanden zullen aan de scholen beschikbaar worden gesteld. Gemeenten ontvangen alleen nog middelen, die dienen te worden ingezet voor¹⁶:

- a) VVE: VVE wordt een belangrijk speerpunt in het vroegtijdig bestrijden van onderwijsachterstanden. De Kamer heeft aangegeven dat de consultatiebureaus een actieve rol moeten krijgen in het vroegtijdig signaleren van (taal)achterstanden bij jonge kinderen. Van gemeenten wordt verwacht dat zij de nadruk leggen op de *voorschoolse* educatie en de financiering daarvan. Schoolbesturen krijgen de verantwoordelijkheid voor de financiering en uitvoering van de *vroegschoolse* educatie.
- b) Schakelklassen: In de schakelklas worden (autochtone en allochtone) leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal met behulp van effectieve methoden voorbereid op het weer deelnemen aan het reguliere onderwijs. Deze ondersteuning vindt plaats in speciale groepen of groepjes. Waarschijnlijk zal de gemeente Hilvarenbeek geen verplichting krijgen een schakelklas in te richten, omdat de aantallen achterstandsleerlingen gering zijn.

Scholen en gemeente zijn daarnaast gezamenlijk verantwoordelijk voor: bevorderen van integratie en tegengaan van segregatie, het bestrijden van onderwijsachterstanden en het zorgdragen voor een doorlopende leerlijn. Vanuit hun eigen en de gedeelde verantwoordelijkheden zullen scholen en gemeente derhalve afspraken moeten maken over de bestrijding van achterstanden bij leerlingen. Het huidige Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO) komt te vervallen (voor onderwijshuisvesting blijft het wel bestaan). Er komt echter een verplicht jaarlijks overleg tussen gemeente en schoolbesturen. Onderwerpen die in ieder geval aan bod moeten komen, zijn:

¹⁶ Brief Ministerie OC&W, d.d. 31 maart 2006, kenmerk PO/ZO/2005/53160

het voorkomen van etnische segregatie, het bevorderen van integratie, het bestrijden van achterstanden, de doorlopende leerlijn van voorschools naar basisonderwijs, afstemming van inschrijvings- en toelatingsprocedures en een evenwichtige verdeling van leerlingen met een onderwijsachterstand over scholen.

Daarnaast wordt er een landelijke geschillencommissie aangesteld. Deze commissie kan om bemiddeling worden gevraagd als schoolbesturen en gemeenten niet tot overeenstemming kunnen komen. Het advies van de commissie is bindend. De commissie bestaat uit vier leden en een voorzitter. Zij worden benoemd op voordracht van de gezamenlijke schoolbesturenorganisaties en de VNG.

Op landelijk niveau een sterke link gelegd tussen Weer Samen Naar School (WSNS) en OAB. De doelgroep vanuit deze beide invalshoeken kent een grote overlap.

Nieuwe gewichtenregeling

Met ingang van 1 augustus 2006 treedt de nieuwe gewichtenregeling voor het primair onderwijs in werking. Het opleidingsniveau van de ouders van de leerlingen wordt bepalend voor het vaststellen van het gewicht van de leerlingen in het basisonderwijs. Het land van herkomst (ethniciteit) vervalt daarmee als criterium. De volgende gewichten worden van toepassing:

- 0,3 gewichtsverhoging wordt toegekend aan leerlingen van wie beide ouders of de ouder die belast is met de dagelijks verzorging een opleiding heeft van maximaal LBO/VBO, praktijkonderwijs of VMBO basis- of kadergerichte leerweg.
- 1,2 gewichtsverhoging wordt toegekend aan leerlingen van wie één van de ouders een opleiding heeft gehad van maximaal basisonderwijs of (v)so-zmlk¹⁷ en de ander een opleiding van maximaal LBO/VBO, praktijkonderwijs of VMBO basis- of kadergerichte leerweg.

Bovendien wordt de drempel - het aantal achterstandsleerlingen dat op een school aanwezig moet zijn om in aanmerking te komen voor een vergoeding voor onderwijsachterstandenbeleid - verlaagd.

De mogelijkheid bestaat daarmee dat de gemeente Hilvarenbeek en de Hilvarenbeekse scholen in de toekomst middelen gaan ontvangen voor Onderwijsachterstandenbeleid, ten gevolge van de nieuwe gewichtenregeling.

Ook in het voortgezet onderwijs (VO) wijzigt de toekenning van de middelen. De huidige Cumi-VO-regeling wordt vervangen door het leerplusarrangement VO (L+A VO). Dit gaat in per 1 januari 2007. Het leerplusarrangement VO is van toepassing op alle schoolsoorten. Scholen gaan extra geld ontvangen wanneer minimaal 30% van hun leerlingen uit achterstandswijken of –gebieden komt. De “armoedemonitor” van het SCP/CBS is hiervoor bepalend. Scholen hoeven hiervoor geen opgave meer te doen van achterstandsleerlingen. De middelen die de schoolbesturen gaan ontvangen van het leerplusarrangement zijn bedoeld voor vermindering van voortijdig schoolverlaten, het leveren van meer maatwerk aan leerlingen en het maximaliseren van de schoolprestaties¹⁸. In de gemeente Hilvarenbeek zijn geen scholen voor voortgezet onderwijs gevestigd.

Huisvesting

Sinds 1997 (decentralisatie van de onderwijshuisvesting) is de gemeente verantwoordelijk voor alle onderwijshuisvestingsvoorzieningen op haar grondgebied. De gemeentelijke verantwoordelijkheden zijn opgenomen in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs en de Wet op de expertisecentra. Binnen de gemeentelijke taken met betrekking tot de onderwijshuisvesting wordt onderscheid gemaakt in onderhoud, uitbreiding/aanpassing en renovatie/nieuwbouw van scholen. De gemeente is wettelijk verplicht daartoe jaarlijks een bedrag beschikbaar te stellen. Dit bedrag moet zodanig zijn, dat daarmee redelijkerwijs kan worden voorzien in de huisvestingsbehoefte van het onderwijs in de gemeente.

De afgelopen jaren heeft de focus binnen het huisvestingsbeleid gelegen op functionele aanpassingen van schoolgebouwen, zodat deze voldeden aan de eisen die het verzorgen van eigentijds onderwijs aan

¹⁷ (Voortgezet) Speciaal Onderwijs – Zeer Moeilijk Lerende Kinderen

¹⁸ Cfi-regeling, d.d. 12 april 2006, kenmerk VO/enO-2006/11114

de huisvesting stellen. Het gemeentelijke huisvestingsbeleid is verwoord in het Integraal Huisvesting Plan en de procedures zijn vastgelegd in een verordening.

Aanbieden van voldoende openbaar onderwijs

Het Nederlandse bestel van bekostigd onderwijs is dual, uit twee delen opgebouwd. Die dualiteit is het rechtstreekse gevolg van de in artikel 23 van de Grondwet vastgelegde beginselen. Die zeggen dat er in elke gemeente van overheidswege openbaar (algemeen vormend lager) onderwijs wordt gegeven en dat men vrij is bijzondere scholen op te richten en deze naar dezelfde maatstaf als geldt voor het openbaar onderwijs door de overheid bekostigd te krijgen. Het gaat hier om beginselen die met name van belang zijn voor alle onderwijssoorten (basisonderwijs tot aan beroepsonderwijs). De gemeentelijke verantwoordelijkheid op dit gebied is gericht op het zorgdragen voor voldoende mogelijkheden voor haar inwoners tot het volgen van openbaar onderwijs.

Bepalingen betreffende de financiering, stichting / opheffing en instandhouding van openbare scholen zijn opgenomen in de Wet op het primair onderwijs, de Wet op het voortgezet onderwijs, de Wet op de expertisecentra en de Wet Educatie en Beroepsonderwijs.

In de gemeente Hilvarenbeek is één openbare school gevestigd, te weten OBS De Driehoek in Hilvarenbeek. Het openbaar onderwijs is per 1 augustus 2006 verzelfstandigd van de gemeente Hilvarenbeek en wordt bestuurd door een stichting waaronder naast het openbaar onderwijs in de gemeente Hilvarenbeek tevens de openbare scholen in Oisterwijk en Tilburg ressorteren

Leerlingenvervoer

De wettelijke bepalingen rond leerlingenvervoer zijn tevens opgenomen in de eerder genoemde onderwijswetten de WPO, WEC en WVO. De Wet Gemeentelijke Regelingen Leerlingenvervoer, welke in 1987 in werking getreden is, is gebaseerd op deze drie onderwijswetten.

In de wet Gemeentelijke Regelingen Leerlingenvervoer krijgt de gemeenteraad de opdracht om een verordening vast te stellen voor het vervoer van leerlingen naar scholen voor basisonderwijs en (voortgezet) speciaal onderwijs. Het betreft raamwetgeving, waarin enerzijds de rechten van leerlingen en ouders worden vastgelegd en anderzijds de vrijheid van gemeenten om bepaalde zaken naar eigen inzicht te regelen. De gemeente heeft het eigen beleid vastgelegd in de Verordening Leerlingenvervoer Gemeente Hilvarenbeek 2004.

Handhaving leerplicht

Het recht op onderwijs voor alle kinderen is opgenomen in de Leerplichtwet. Wanneer een kind 4 jaar wordt mag het naar school; wanneer een kind 5 jaar is moet het naar school. De volledige leerplicht duurt tot het einde van het schooljaar waarin de leerling 16 jaar is geworden.

Daarnaast geldt partiële leerplicht voor jongeren die na de volledige leerplicht meteen van school willen gaan. Zij moeten aansluitend op de volledige leerplicht nog één à twee dagen per week een onderwijsinstelling bezoeken. De duur van de partiële leerplicht is één schooljaar en eindigt op de laatste dag van dat schooljaar.

In de Leerplichtwet staan de verantwoordelijkheden van alle betrokken beschreven (ouders, leerlingen, scholen, gemeente). De gemeentelijke taak op grond van de leerplichtwet betreft het toezicht houden op de naleving ervan. Hiertoe heeft de gemeente twee leerplichtambtenaren in dienst. Voor het voortgezet onderwijs heeft de gemeente Hilvarenbeek de handhaving van de leerplicht grotendeels uitbesteed aan leerplichtambtenaren van de gemeente Tilburg.

Verzuim kan een signaal van ernstigere problematiek zijn. De gemeente vervult naast een controlerende taak derhalve ook een belangrijke signalerende en ondersteunende taak middels handhaving van de leerplicht.

Voorkomen van voortijdig schoolverlaten

Op 13 februari 2001 heeft de Tweede Kamer de RMC-wet aangenomen. Deze wet is een wetswijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs (WVO), de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB) en de Wet op de expertisecentra (WEC). Tevens is de RMC-wet een aanvulling op de Leerplichtwet, die voorziet in een aantal verplichtingen voor het bevoegd gezag en de gemeente. In aanvulling op de leerplichtwet gaat het in de RMC-wet om niet-meer leerplichtige deelnemers tot 23

jaar (zonder startkwalificatie) en in regionaal verband om aanpak van de problematiek van het voortijdig schoolverlaten (VSV).

Allereerst is in de RMC-wet opgenomen dat het bevoegd gezag verplicht is om niet meer leerplichtige deelnemers, die de leeftijd van 23 jaar nog niet hebben bereikt, bij de woongemeente van die deelnemer te melden. Die melding dient plaats te vinden als een deelnemer gedurende een maand het onderwijs aan die school of instelling zonder een geldige reden niet meer bezoekt, als een deelnemer wordt in- of uitgeschreven of van de school wordt verwijderd. Het gaat hierbij alleen om deelnemers die nog geen startkwalificatie (diploma van de basisberoepsopleiding (niveau 2 van de WEB) of diploma havo of vwo) hebben gehaald. Een VMBO-diploma of een diploma assistentopleiding (niveau 1 van de WEB) gelden dus niet als een startkwalificatie. Het bevoegd gezag moet het behalen van deze diploma's echter ook wel melden bij de gemeente.

Voor een sluitende aanpak van VSV is het belangrijk dat elke deelnemer in beeld blijft. Middels een aanvulling in de RMC-wet dient iedere gemeente nu zorg te dragen voor de registratie van de gegevens die door het bevoegd gezag zijn gemeld.

De gemeenten werken bij de aanpak van VSV samen in regionaal verband (de regionale meld- en coördinatiefunctie (RMC)) waarin één gemeente het voortouw neemt en een belangrijke coördinerende functie heeft. In de regio Midden-Brabant is de gemeente Tilburg contactgemeente namens de regio. De taken van de contactgemeente houden onder meer in dat de contactgemeente is verantwoordelijk voor het maken van afspraken met scholen en instellingen en organisaties (zoals jeugdhulpverlening, cwi, jeugdzorg, politie, openbaar ministerie en bedrijfsleven) en voor een regionaal netwerk van deze actoren. De contactgemeente zorgt ook voor het opzetten en instandhouden van een registratiesysteem voor meldingen van VSV. De gezamenlijke gemeenten moeten jaarlijks streefcijfers opstellen voor de door hen te bereiken doelen en daarover jaarlijks rapporteren aan de minister van OCW.

Daarnaast financieren de regiogemeenten het voortgezet algemeen volwassenenonderwijs (VAVO). Het VAVO is een vorm van voortgezet onderwijs voor volwassenen, dat wordt gegeven aan avondscholen of dag- en avondscholen (ROC). Officieel kent het Vavo een minimum leeftijdsgrens van achttien jaar, maar in de praktijk maken ook voortijdig schoolverlaters van zestien en zeventien jaar gebruik van de scholen voor volwassenenonderwijs om alsnog een diploma te behalen.

Schoolbegeleiding

Tot 1 augustus 2006 heeft de gemeente op grond van de Wettelijke Regeling Schoolbegeleiding (WRS) de verplichting een schoolbegeleidingsdienst (mede) in stand te houden. De gemeente ontvangt hiertoe deels een doeluitkering van het ministerie en deels worden hier eigen gemeentelijke middelen voor aangewend. De schoolbesturen hebben de afnamerechten en bepalen derhalve welke dienstverlening op hun scholen nodig is. De gemeente kan momenteel 10% van de middelen inzetten ten behoeve van doelstellingen in het Lokaal Onderwijs Beleid.

Met ingang van 1 augustus 2006 treedt de Wet Invoering Vraagfinanciering in werking. Deze Wet is erop gericht schoolbegeleiding meer vraaggestuurd vorm te geven en daartoe zullen de schoolbesturen de rijksmiddelen voor schoolbegeleiding gaan ontvangen (in plaats van de gemeente). De schoolbegeleidingsdiensten worden volledig geprivatiseerd en de bestedingsverplichtingen van schoolbesturen bij de schoolbegeleidingsdienst, waar de gemeente tot op heden bij aangesloten was, worden geleidelijk afgebouwd:

- van 1 augustus 2006 t/m 1 januari 2008 wordt 50% van de rijksmiddelen geormerkt overgemaakt naar de onderwijsbegeleidingsdienst vanuit het rijk, met afnamerechten voor de schoolbesturen;
- vanaf 1 januari 2008 ontvangen de schoolbesturen alle rijksmiddelen rechtstreeks.

De gemeente heeft geen wettelijke verplichting meer ten opzichte van de schoolbegeleidingsdienst, maar wordt geacht haar bijdrage aan schoolbegeleiding te blijven leveren. Dit kan de gemeente doen door haar middelen tevens aan de schoolbesturen beschikbaar te stellen of door (een) subsidieovereenkomst(en) af te sluiten met schoolbegeleidingsdienst(en).

De gemeente Hilvarenbeek en de schoolbesturen zijn al geruime tijd in overleg met de Schoolbegeleidingsdienst Midden-Brabant (SOM) over de toekomstige werkwijze en financiering van schoolbegeleiding. De definitieve afspraken ten gevolge van de Wet Invoering Vraagfinanciering maken onderdeel uit van dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan.

Onderwijs aan vreemdelingen

Sinds juli 2003 zijn gemeenten verantwoordelijk zorg te dragen voor de eerste opvang van vreemdelingen op een school bedoeld als bedoeld in de WPO, WEC en WVO. De middelen hiervoor worden alleen toebedeeld aan die gemeenten die daadwerkelijk afspraken moeten maken met het onderwijsveld over het onderwijs aan vreemdelingen. Het minimale aantal leerlingen korter dan een jaar in Nederland betreft 10 op de peildata 1 oktober, 1 februari en 1 juni. In de gemeente Hilvarenbeek worden deze aantallen niet gehaald en wordt daarom geen structureel beleid gevoerd ten behoeve van onderwijs aan vreemdelingen.

Veiligheid

Vanuit de gemeentelijke wettelijke taken voor de onderwijshuisvesting is de gemeente uiteraard medeverantwoordelijk voor de fysieke veiligheid in en rondom de school. Richtlijnen bij fysiek "veilige scholen" worden gevormd door arbo-wetgeving, het bouwbesluit en adviezen van de GGD.

De gemeente Hilvarenbeek heeft tot op heden geen specifiek beleid gericht op fysieke veiligheid in en rond de scholen. Wel is er aandacht voor zaken als verkeersveiligheid.

Daarnaast kan ook gekeken worden naar sociale veiligheid op scholen: een veilig klimaat waarin het voor leerlingen en leerkrachten prettig werken is. De verantwoordelijkheid voor een veilig schoolklimaat ligt primair bij de scholen zelf. De gemeente heeft, als partner in de zorg voor kinderen en vanuit een maatschappelijk belang, wel baat bij een goed veiligheidsbeleid op scholen.

Een veilig klimaat leidt tot een situatie waarbinnen de school problemen al in een vroeg stadium kan onderkennen en daarop kan reageren. Daarnaast gaat de school met veiligheidsbeleid tevens bestaand sociaal onwenselijk gedrag tegen, maar voorkomt dat gedrag ook door een actieve, positieve stimulering van sociaal gedrag.

De rol van de gemeente Hilvarenbeek op het gebied van sociale veiligheid bestaat momenteel uit subsidiëring van het preventieproject "Doe Effe Normaal".

Overzicht 1: wettelijk kader gemeentelijk onderwijsbeleid

Beleidssterrein	Wettelijk Kader	Gemeentelijke taken
Onderwijs	Onderwijsachterstandenbeleid (OAB)	Achterstandenbeleid
	Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO)	Huisvesting
	Wet op het Primair Onderwijs (WPO)	Veiligheid
	Wet Gemeentelijke Regelingen Leerlingenvervoer (WGRL)	Leerlingenvervoer
	Wet op de Expertise Centra (WEC)	Onderwijs aan vreemdelingen
	Leerplichtwet	Handhaving leerplicht
	Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB)	Voortijdig schoolverlaten
	Wettelijke Regeling Schoolbegeleiding (WRS)	Schoolbegeleiding
	Wet Invoering Vraagfinanciering (WIV)	Openbaar Onderwijs
	Regionale Meld- en Coördinatie functie (RMC)	

Daarnaast zijn er een aantal ontwikkelingen, welke niet direct leiden tot nieuwe en/of extra taken voor de gemeente, maar wel van invloed zijn voor de Hilvarenbeekse scholen:

Zorgplicht in het onderwijs

Het ministerie van OC&W heeft in de notitie "Vernieuwing van de zorgstructuren in het funderend onderwijs" aangegeven dat er een fundamentele herbezinning komt op de huidige zorgstructuren binnen het onderwijs aan vier- tot zestienjarigen. Vooralnog wordt uitgegaan van de invoering van een nieuw stelsel in 2010.

De hoofdlijnen van deze herijking van de zorg zijn¹⁹:

- 1) centraal uitgangspunt voor de nieuwe wet- en regelgeving wordt de zorg- en hulpvraag van de ouders en leerlingen;
- 2) ouders kunnen hun kind aanmelden bij de school van voorkeur. Deze school heeft de wettelijke plicht om een passend aanbod aan deze leerlingen te bieden;

¹⁹ SOM Bulletin, maart 2006, Stichting Onderwijs Midden-Brabant

- 3) de verantwoordelijkheid van de school wordt verankerd in een zorgplicht. Het is de opdracht van de school om aan zorgleerlingen een passend onderwijsarrangement te bieden;
- 4) bij verschil van mening kunnen ouders een beroep doen op een geschillencommissie. Er komen regionale steunpunten voor ouders;
- 5) er komt één indicatiesysteem. Om de indicatiestelling te kunnen uitvoeren komen er zogenaamde onderwijszorgloketten. Wanneer een geïndiceerde leerling een school bezoekt dan ontvangt de school een hogere bekostiging voor die leerling. Scholen ontvangen echter voor lichtere problemen een basiszorgbudget;
- 6) de huidige systematiek van bekostiging komt te vervallen. De leerling krijgt een zorggewicht. Met behulp van die middelen kan de school het speciale aanbod realiseren.

Dit betekent voor de schoolbesturen dat zij de verantwoordelijkheid hebben om een passend onderwijszorgarrangement aan te bieden aan iedere leerling die zich bij één van de scholen van dat schoolbestuur aanmeldt of bij een school van dat bestuur is ingeschreven.

Als een school een bepaald arrangement niet zelf in huis heeft, moet het bestuur van die school in samenwerking met besturen die dit arrangement wel kunnen aanbieden, zorgen dat de leerling dat onderwijsarrangement aangeboden krijgt met een gemotiveerde doorverwijzing.

Tussenschoolse Opvang (TSO) en Buitenschoolse Opvang (BSO)

Vanaf 1 augustus 2006 zijn schoolbesturen verantwoordelijk voor de tussenschoolse opvang, oftewel het overblijven²⁰. Tot die datum waren scholen alleen verplicht ruimte beschikbaar te stellen voor het overblijven en een aansprakelijkheidsverzekering af te sluiten wanneer er op school behoefte was aan tussenschoolse opvang.

Vanaf het schooljaar 2006-2007 zijn schoolbesturen ook verantwoordelijk voor de kwaliteit van de tussenschoolse opvang, zij moeten dus zorgen dat het overblijven goed geregeld is. De schoolbesturen zijn wettelijk verplicht om met de ouders te overleggen over de manier waarop de TSO wordt geregeld.

Tijdens de Algemene Politieke Beschouwingen is daarnaast de motie Van Aartsen/Bos aangenomen²¹, waarmee scholen worden verplicht hetzij voor- en naschoolse opvang te bieden tussen 7.30 uur en 18.30 uur, hetzij faciliteiten te bieden waarbinnen andere partijen dat doen en de randvoorwaarden hierbij aan te geven. Doel van de motie is het verminderen van het spanningsveld tussen de arbeidstijden van werkende ouders en de schooltijden van kinderen op de basisschool.

De wetwijziging verplicht scholen de aansluiting tussen onderwijs en kinderopvang te regelen als ouders hierom vragen. De opvang zelf kan worden geboden door organisaties voor kinderopvang, waarmee de kwaliteit geborgen is op grond van de Wet Kinderopvang.

De scholen krijgen per 1 januari 2007 een inspanningsverplichting en per 1 augustus 2007 moeten de scholen de aansluiting met kinderopvangorganisaties geregeld hebben.

Daarnaast hebben scholen met ingang van het schooljaar 2006-2007 met meerdere beleidsoperaties te maken welke niet direct van invloed zijn op Lokaal Onderwijs Beleid, zoals de invoering van een nieuwe bekostigingssystematiek (lumpsum) per 1 augustus 2006.

²⁰ Brochure "Overblijven: goed geregeld", Ministerie van OC&W 2005

²¹ Kamerstukken II, 2005/06, 30 300, nr. 14

Bijlage II: toelichting gemeentelijke taken op het gebied van jeugdbeleid

Wet maatschappelijke ondersteuning

In de Wet op de maatschappelijke ondersteuning (WMO) staat de eigen verantwoordelijkheid van de burgers centraal. De WMO richt zich daarbij op mensen die moeilijkheden ervaren met het "meedoen" in de samenleving. Jongeren maken uiteraard ook onderdeel uit van deze groep.

De WMO kent een 9-tal prestatievelden, waarbij het tweede prestatieveld specifiek gericht is op het voorkomen van problemen bij de opvoeding van jongeren. Concreet krijgt de gemeente met dit tweede prestatieveld de taak om zorg te dragen voor "op preventie gerichte ondersteuning van jeugdigen met problemen met opgroeien en van ouders met problemen met opvoeden". Hieronder worden een vijftal gemeentelijk taken verstaan:

- 6) Informatie aan ouders, kinderen en jeugdigen over opvoeden en opgroeien
- 7) Signaleren van problemen door onderwijs en jeugdgezondheidszorg
- 8) Toegang bieden tot het gemeentelijke hulpaanbod / toeleiding Jeugdzorg
- 9) Pedagogische hulp (lichte hulpverlening), zoals (school)maatschappelijk werk en coaching van jongeren
- 10) Coördinatie van zorg (gezinscoach)

In WMO draagt de gemeente de verantwoordelijkheid voor het creëren van een sluitend voorzieningennetwerk voor jongeren. De gemeente krijgt wettelijk de regie in het krachtenveld van maatschappelijke ondersteuning. De WMO spreekt zich niet specifiek uit over de rol die andere instellingen, zoals het peuterspeelzaalwerk, de kinderopvang en het onderwijs hierbij spelen. Aangezien deze instellingen bij uitstek vindplaatsen van de doelgroep kinderen vormen, vindt de gemeente Hilvarenbeek het belangrijk hen te betrekken bij de uitvoering van de gemeentelijke taken in het kader van de Wmo, of in ieder geval de taken binnen het tweede prestatieveld. Gezamenlijke afspraken met schoolbesturen, die bij dragen aan uitvoering van de 5 gemeentelijke taken, zullen in dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan worden vastgelegd.

Wet Kinderopvang

Op grond van de Wet Kinderopvang (2005) is de gemeente verantwoordelijk voor de controle van de kwaliteit van de kinderdagverblijven. De GGD voert hiertoe inspecties uit.

Wet op de jeugdzorg

Met ingang van 1 januari 2005 is de nieuwe Wet op de jeugdzorg van kracht. De gemeentelijke verantwoordelijkheden, verkregen uit de wet op de jeugdzorg, zijn vertaald in vijf functies, zoals tevens omschreven in de Wet Maatschappelijke Ondersteuning. De gemeente wordt middels de Wet op de jeugdzorg verantwoordelijk voor het totale preventieve jeugdbeleid. Bij de uitvoering van het preventieve jeugdbeleid is de gemeente uiteraard afhankelijk van diverse partners. De gemeente is echter "ketenregisseur" en moet zorgen voor afstemming tussen de partners.

Wet collectieve preventie volksgezondheid (Wcpv)

De Wcpv stelt dat Burgemeester en Wethouders zorgdragen voor de uitvoering van de jeugdgezondheidszorg. Daartoe is in de wet tevens omschreven wat er onder het basistakenpakket van de JGZ moet worden verstaan:

- a. het op systematische wijze volgen en signaleren van ontwikkelingen in de gezondheidstoestand van jeugdigen en van gezondheidsbevorderende en -bedreigende factoren;
- b. het ramen van de behoeften aan zorg;
- c. de vroegtijdige opsporing en preventie van specifieke stoornissen;
- d. het geven van voorlichting, advies, instructie en begeleiding;
- e. het formuleren van maatregelen ter beïnvloeding van gezondheidsbedreigingen.

De uitvoering van dit basistakenpakket ligt in handen van de GGD Hart voor Brabant en bestaat uit een uniform deel en een maatwerkdeel. Het uniforme deel bevat producten die alle gemeenten gezamenlijk inkopen. Binnen het maatwerkdeel kunnen gemeenten keuzes maken in de mate waarin zij dienstverlening inkopen.

Op dit moment koopt de gemeente Hilvarenbeek de volgende diensten in bij de GGD op het gebied van JGZ:

Uniform (verplicht vanuit de WCPV)
PGO 5/6 jaar
Screening jaarcohort 10/11 jaar
PGO 10/11-jarigen speciaal onderwijs
PGO klas 2
Logopedische screening jaarcohort 5 jaar
Logopedisch onderzoek op indicatie groep 1 t/m 8
Schoolcontactpersoon PO
Zorgteams VO
Crisisinterventie
Hoofdluisbestrijding
Spreekuren VO
Maatwerk (Verplicht vanuit de Wcpv, prioriteit gemeente)
Deelname aan het lokale netwerk 12- (preventieve jeugdzorg)
Deelname aan het Doe Effe Normaal-project
Spreekuren basisonderwijs

Er worden momenteel gesprekken gevoerd tussen GGD Hart voor Brabant en de regiogemeenten in Midden-Brabant, waarin de invulling van het basispakket ter discussie staat. De uitkomsten van deze gesprekken zullen, daar waar deze consequenties hebben voor het onderwijs(beleid), worden meegenomen in dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan.

Operatie Jong

Operatie Jong richt zich op landelijk niveau op het doorbreken van institutionele verkokering en streeft naar resultaatgerichte samenwerking van een keten van instanties vanuit een gezamenlijke visie op jeugd. Dit betekent dat gemeenten en schoolbesturen deel uit gaan maken van een breder veld van jeugdzorg, welzijn, cultuur, sport etc. Het uitgangspunt van Operatie Jong is het versterken van de samenwerking tussen onderwijs en externe instellingen op het gebied van welzijn, gezondheidszorg, leerplicht, jeugdzorg en veiligheid²². Ook op lokaal niveau zal de gedachte van Operatie Jong vormgegeven moeten worden, bijvoorbeeld middels integraal jeugdbeleid.

Overzicht 2: wettelijk kader gemeentelijk jeugdbeleid in relatie tot onderwijsbeleid

Beleidssterrein	Wettelijk kader	Gemeentelijke taken
Jeugd(zorg)	WMO	Informatie & advies
	Wet Kinderopvang	Signalering
	Wet op de jeugdzorg	Toeleiding
	Wcpv	Lichte hulpverlening
		Coördinatie van zorg
		Ramen zorgbehoefte
		Opsporing & preventie
		Formuleren van maatregelen
		Afstemming / ketenregisseur
		Controle kwaliteit kinderopvang

²² Landelijk Centrum Onderwijs en Jeugdzorg, Nieuwsbrief maart 2005, nr. 15.

Bijlage III: overzicht subsidies ten behoeve van het onderwijs in het bestaande gemeentelijke beleid

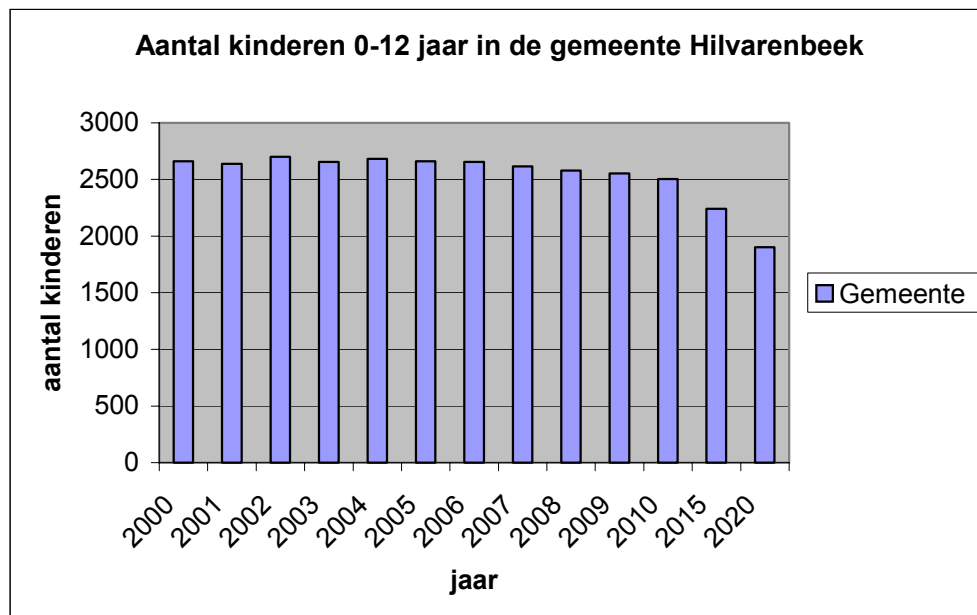
Programma Onderwijs	
Onderwerp:	Kosten van volwasseneneducatie (muv inburgering en WEB-middelen)
Doelstelling:	bieden van ontplooiingskansen voor niet-leerplichtigen
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	Subsidieverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 9.319,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Kosten van schoolbegeleiding
Doelstelling:	Bevorderen deelname aan het onderwijsproces
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	n.v.t.
Subsidiebedrag:	€ 103.245,- (€ 33.967rijksbijdrage en € 69.278 gemeentelijke subsidie)
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Kosten van schoolbegeleiding aan zieke leerlingen
Doelstelling:	Bevorderen deelname aan het onderwijsproces
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	n.v.t.
Subsidiebedrag:	€ 1.340,- (volledig rijksbijdrage)
Structureel / incidenteel:	structureel (2006 laatste jaar)
Onderwerp:	Onderwijshuisvesting (kosten Huisvestingsprogramma en het IHP)
Doelstelling:	zorgen voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor alle scholen
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	Huisvestingsverordening (indiening voor 1 februari)
Subsidiebedrag:	Variabel
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Kosten ten gevolge van vandalisme(preventie)
Doelstelling:	vergoeden van schades aan onderwijsgebouwen tgv vandalisme
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	n.v.t. onder voorwaarde dat aangifte is gedaan bij politie
Voorziening:	€ 5.219,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Huur niet gemeentelijke gymzalen ten behoeve van het gymonderwijs
Doelstelling:	zorgen voor voldoende en kwalitatief goede huisvesting voor gymonderwijs
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	Huisvestingsverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 48.185,38
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Kosten van het leerlingenvervoer
Doelstelling:	Bevorderen deelname aan het onderwijs (opheffen fysieke belemmeringen)
Onderdeel van programma:	Onderwijs
Aanvraagprocedure:	Verordening Leerlingenvervoer
Subsidiebedrag:	€ 172.550,00
Structureel / incidenteel:	Structureel

Programma jeugd	
Onderwerp:	Subsidie aan de bibliotheek tbv dienstverlening aan jeugd in dorpen muv Hilvarenbeek
Doelstelling:	Leesbevordering
Onderdeel van programma:	Jeugd
Aanvraagprocedure:	Subsidieverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 30.542,- (2006 overgangsjaar van bibliobus naar nieuwe dienstverlening)
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Subsidie voor schoolmaatschappelijk werk in het voortgezet onderwijs
Doelstelling:	Bevorderen zorgstructuur binnen het Voortgezet Onderwijs
Onderdeel van programma:	Jeugd
Aanvraagprocedure:	Subsidieverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 6.072,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	subsidie tbv uitvoering Doe Effe Normaal-project
Doelstelling:	Vroegtijdige signalering van problemen, voorkomen crimineel gedrag
Onderdeel van programma:	Jeugd
Aanvraagprocedure:	n.v.t.
Subsidiebedrag:	€ 3.253,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Subsidie voor voorlichting en preventie-activiteiten door bureau HALT
Doelstelling:	Terugdringen kleine criminaliteit onder jeugd tot 18 jaar
Onderdeel van programma:	Jeugd
Aanvraagprocedure:	Subsidieverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 6.631,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Subsidie van het peuterspeelzaalwerk
Doelstelling:	Faciliteren basisvoorziening voor ontwikkeling v kinderen en ondersteuning v ouders
Onderdeel van programma:	Jeugd
Aanvraagprocedure:	Subsieverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 74.219,00
Structureel / incidenteel:	Structureel (hoogte varieert afhankelijk van aantal groepen)
Onderwerp:	Subsidie aan het netwerk jeugdhulpverlening
Doelstelling:	Totstandbrengen van sluitende aanpak i.k.v. preventieve jeugdzorg
Onderdeel van programma:	Jeugd
Aanvraagprocedure:	Subsieverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 10.929,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Overige (verbredingsthema's)	
Onderwerp:	Cultuureducatie
Doelstelling:	Culturele vorming van leerlingen in het basisonderwijs stimuleren
Onderdeel van programma:	Cultuur
Aanvraagprocedure:	Subsidieverordening (indiening voor 1 april)
Subsidiebedrag:	€ 16.599,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	GGD
Doelstelling:	Signaleren en voorkomen van gezondheidsproblemen bij kinderen
Onderdeel van programma:	Volksgesondheid
Aanvraagprocedure:	Subsidieverordening
Subsidiebedrag:	€ 14.264,- (keuzepakket)
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Natuur- en milieu-educatie
Doelstelling:	Vergroten van milieubewustzijn van kinderen in de basisschoolleeftijd
Onderdeel van programma:	Milieubeheer
Aanvraagprocedure:	n.v.t.
Subsidiebedrag:	€ 4.607,00
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Natuur- en milieu-educatie (2)
Doelstelling:	Vergroten van milieubewustzijn van kinderen in de basisschoolleeftijd
Onderdeel van programma:	Milieubeheer
Aanvraagprocedure:	Indiening voor 1 december
Subsidiebedrag:	€ 470,- per school
Structureel / incidenteel:	Structureel
Onderwerp:	Verkeerseducatie
Doelstelling:	Stimuleren onderwijs tbv kwaliteitsverbetering op het gebied van verkeersveiligheid
Onderdeel van programma:	Verkeer & vervoer
Aanvraagprocedure:	Indiening voor 1 juli
Subsidiebedrag:	Vergoeding 80% van de werkelijke kosten (volledig provinciesubsidie)
Structureel / incidenteel:	Structureel

Bijlage IV: nulmeting onderwijsbeleid

Ontwikkeling van de doelgroep

Tabel 1: aantal kinderen tussen 0 en 12 jaar in de gemeente Hilvarenbeek

Tabel 2: spreiding kinderen tussen 0 en 12 jaar over de kernen van de gemeente Hilvarenbeek

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2015	2020
Hilvarenbeek	1472	1517	1504	1460	1451	1450	1438	1420	1407	1404	1375	1266	1040
Diessen	643	592	632	621	634	624	616	608	585	561	545	447	417
Esbeek	210	197	214	225	230	226	236	228	228	226	220	174	144
Haghorst	170	162	171	168	175	178	177	171	164	161	160	160	158
Biest-Houtakker	164	170	179	180	193	183	190	188	194	200	203	193	145

Tabel 3: achterstandsgegevens basisonderwijs

Hilvarenbeek

Basisschool	1.0		1.25		1.4		1.7		1.9		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
St. Adrianus	187	98	0	0	0	0	0	0	4	2	191	100
De Biedonk	307	94	4	1	0	0	0	0	17	5	328	100
De Doelakkers	191	94	3	1	0	0	0	0	9	5	203	100
De Driehoek	171	97	5	3	0	0	0	0	0	0	176	100

Diessen

Basisschool	1.0		1.25		1.4		1.7		1.9		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
St. Willibrordus	372	97	10	2	0	0	0	0	3	1	385	100

Esbeek

Basisschool	1.0		1.25		1.4		1.7		1.9		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
De Wingerd	136	97	2	1,5	0	0	0	0	2	1,5	140	100

Haghorst

Basisschool	1.0		1.25		1.4		1.7		1.9		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
St. Jozef	81	70	35	30	0	0	0	0	0	0	116	100

Biest-Houtakker

Basisschool	1.0		1.25		1.4		1.7		1.9		totaal	
	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%	abs.	%
St. Antonius	111	100	0	0	0	0	0	0	0	0	111	100

Onderscheiding groepen:

- 1.00: kinderen met redelijk tot goed opgeleide ouders
- 1.25: Nederlandse kinderen met laag opgeleide ouders
- 1.40: schipperskinderen, kinderen uit internaten en pleeggezinnen
- 1.70: woonwagenkinderen, kinderen van kermisexploitanten e.d.
- 1.90: allochtone kinderen met laag opgeleide ouders

Tabel 4: ontwikkeling leerlingenaantallen per school

School	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
St. Adrianus	191	185	182	183	190	189	185	182	179	177	174	166	160	153	146	139	131	124
St. Antonius	111	110	122	125	135	141	142	142	139	137	127	119	111	103	93	86	79	73
De Biedonk	328	328	331	341	341	339	332	328	322	319	312	299	287	275	262	249	235	222
De Doelakkers	203	187	179	176	187	186	182	180	177	175	171	164	157	151	144	136	129	122
De Driehoek	176	175	174	180	177	176	172	167	163	160	155	148	142	136	131	125	120	115
St. Jozef	116	102	101	104	104	105	106	109	107	109	107	100	97	97	97	96	98	101
St. Willibrordus	385	389	381	370	350	334	314	291	277	259	249	242	239	238	238	239	240	242
De Wingerd	140	144	147	150	137	134	127	117	111	105	100	95	90	85	81	78	78	77
Totaal	1650	1620	1617	1629	1621	1604	1560	1516	1475	1441	1395	1333	1283	1238	1192	1148	1110	1076

Kengetallen leerlingenzorg (2005)

Tabel 5: samenstelling WSNS-verband

	Totaal		Hilvarenbeek	
	abs.	%	abs.	%
Basisscholen	35	100	8	23
Speciaal Basisonderwijs	1	100	0	0
Aantal leerlingen	7918	100	1661	21

Tabel 6: uitstroom gegevens naar Speciale school voor Basisonderwijs (SBO De Piramide)

School van herkomst	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	aantal lln
St. Adrianus	1	1	1	0	191
St. Antonius	0	0	0	0	111
De Biedonk	1	0	1	1	328
De Doelakkers	2	2	1	0	203
De Driehoek	0	1	2	2	176
St. Jozef	0	0	0	0	116
St. Willibrordus	0	3	0	0	385
De Wingerd	0	1	0	1	140
Totaal Samenwerkingsverband	26	40	31	29	

Tabel 7: uitstroom gegevens naar Speciaal Onderwijs

School van herkomst	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	Totaal
St. Adrianus	0	0	1	0	1
St. Antonius	0	1	1	1	3
De Biedonk	2	3	1	1	7
De Doelakkers	0	0	0	0	0
De Driehoek	1	0	1	1	3
St. Jozef	1	0	0	0	1
St. Willibrordus	0	0	0	0	0
De Wingerd	0	0	0	0	0
Totaal gem Hilvarenbeek	4	4	4	3	15
Totaal Samenwerkingsverband	13	16	22	23	74

Tabel 8: ambulante begeleiding vanuit speciaal onderwijs in het reguliere basisonderwijs

School van herkomst	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	totaal	tov aantal ll
St. Adrianus	0	2	0	4	6	3%
St. Antonius	1	1	2	2	6	5%
De Biedonk	5	0	2	3	10	3%
De Doelakkers	1	1	0	1	3	1%
De Driehoek	8	7	5	6	26	15%
St. Jozef	6	0	4	0	10	9%
St. Willibrordus	2	1	2	4	9	2%
De Wingerd	0	4	0	0	4	3%
Totaal gem Hilvarenbeek	23	16	15	20	74	4,5%
Totaal Samenwerkingsverband	97	92	71	91	351	4,4%

Tabel 9: ingekochte schoolbegeleiding 2005-2006

School	leerlingonderzoek en consultatie	Beleidsmatige / organisatorische scholing	Vak- / leerling-gerichte scholing	Totaal in Euro
St. Adrianus	€ 11.760,00	€ -	€ 3.360,00	€ 15.120,00
St. Antonius	€ 9.641,00	€ -	€ 2.100,00	€ 11.741,00
De Biedonk	€ 11.972,00	€ 4.095,00	€ 2.625,00	€ 18.692,00
De Doelakkers	€ 8.190,00	€ 3.360,00	€ -	€ 11.550,00
De Driehoek	€ 8.505,00	€ 3.150,00	€ 4.305,00	€ 15.960,00
St. Jozef	€ 4.200,00	€ 4.660,00	€ -	€ 8.860,00
St. Willibrordus	€ 16.170,00	€ 5.775,00	€ 2.835,00	€ 24.780,00
De Wingerd	€ 8.906,00	€ 840,00	€ 2.100,00	€ 11.846,00
Totaal in Euro	€ 79.344,00	€ 21.880,00	€ 17.325,00	€ 118.549,00

Uitstroom van leerlingen naar het voortgezet onderwijs (2005)

Tabel 10: uitstroom naar Voortgezet Speciaal Onderwijs of Praktijkonderwijs

School van herkomst	2001/2002	2002/2003	2003/2004	2004/2005	totaal
St. Adrianus	0	1	1	0	2
St. Antonius	0	0	0	0	0
De Biedonk	0	0	0	0	0
De Doelakkers	0	0	0	1	1
De Driehoek	0	0	0	0	0
St. Jozef	0	0	0	0	0
St. Willibrordus	0	1	0	0	1
De Wingerd	0	0	0	0	0
Totaal gem Hilvarenbeek	0	2	1	1	4
Totaal Samenwerkingsverband	10	4	5	5	24

Schoolverlaters zonder startkwalificatie (2004-2005)

Tabel 11: voortijdig schoolverlaters (vsv-ers) ingedeeld naar leeftijd

Leeftijd	Aantal
< 15	0
15	0
16	0
17	3
18	2
19	2
20	1
21	1
22	1
Totaal	10

Tabel 12: voortijdig schoolverlaters ingedeeld naar laatst genoten opleiding

Opleiding	Aantal
Brugjaren VO	0
VMBO	0
HAVO/VWO	0
BOL niveau 1	0
BOL niveau 2-4	5
BBL niveau 1	0
BBL niveau 2-4	5
Volwasseneneducatie	0
Overig	0
Onbekend	0
Totaal	10

Voorschoolse voorzieningen (2005)

Tabel 13: deelname peuterspeelzalen

Organisatie	Aantal peuters
Peuterspeelzaal Esbeek	28
Peuterspeelzaal Hilvarenbeek	127
Peuterspeelzaal Biest-Houtakker	22
Peuterspeelzaal Diessen	66
Peuterspeelzaal Haghorst	15
Totaal	258

Tabel 14: bereik Thebe /JGZ (consultatiebureaus)

<i>Bereik Thebe JGZ</i>	Hilvarenbeek	Diessen
Totaal aantal kinderen 0-1 jaar	102	61
Aantal kinderen in zorg 0-1 jaar	102	61
Totaal aantal kinderen 1-4 jaar	365	209
Aantal kinderen in zorg 1-4 jaar	364	207

Tabel 15: gesignaleerde knelpunten door Thebe / JGZ

<i>Gesignaleerde risico's en stoornissen 2005</i>	Hilvarenbeek	Diessen
Groei risico	11	20
Groei stoornis	2	1
Totaal groei	13	21
Lichamelijke status risico	35	30
Lichamelijke status stoornis	37	17
Totaal lichamelijke status	72	47
Motorische ontwikkeling risico	16	26
Motorische ontwikkeling stoornis	7	3
Totaal motorische ontwikkeling	23	29
Spraak/taalontwikkeling risico	8	13
Spraak/taalontwikkeling stoornis	4	4
Totaal spraak/taalontwikkeling	12	17
Gedragsontwikkeling risico	11	24
Gedragsontwikkeling stoornis	1	2
Totaal gedragsontwikkeling	12	26
Totaal gesignaleerde risico's en stoornissen	132	140

Jeugdcriminaliteit (2005)

Tabel 16: aantal strafzaken waarbij betrokken 0-18 jarigen

Gemeente	Aantal	%-aandeel
Hilvarenbeek	29	2,5%
Goirle	68	5,5%
Oisterwijk	97	8%
Totaal regio	1201	100%

Tabel 17: aantal civiele zaken waarbij betrokken 0-18 jarigen

Gemeente	Aantal	%-aandeel
Hilvarenbeek	1	0,5%
Goirle	8	3,5%
Oisterwijk	27	11,5%
Totaal regio	233	100%

Tabel 18: aantal verwijzingen naar bureau HALT

Jaar	Aantal
2003	7
2004	15
Totaal	22

N.B. alle verwijzingen door politie

Tabel 19: aantal HALT-verwijzingen ingedeeld naar leeftijd

Leeftijd	Aantal
11	1
12	0
13	2
14	10
15	5
16	3
17	1
Totaal	22

Tabel 20: aantal afgeronde HALT-verwijzingen ingedeeld naar overtreding

Gepleegde overtredingen	Aantal
Algemene veiligheid	0
Baldadigheid	2
Verstoring openbare orde	0
Vermogensdelicten	8
Vernieling	4
Vuurwerkovertrredingen	3
Ongeoorloofd schoolverzuim	0
Alcohol in het openbaar	1
Overig	1
Totaal	19

Tabel 21: aantal vernielingen aan schoolgebouwen door jongeren

Kern	2001	2002	2003	2004	2005	Totaal
Biest-Houtakker	0	0	0	0	0	0
Diessen	2	2	1	1	0	6
Esbeek	11	2	5	4	1	23
Haghorst	2	0	1	0	0	3
Hilvarenbeek	9	14	13	16	7	59
Totaal	24	18	20	21	8	91

Tabel 22: analyse ingebrachte casussen 2004-2005

Casus betreffende:	
Echtscheidingsproblematiek	30%
Emotionele problematiek	84%
Gedragsproblematiek	76%
Sociale vaardigheidsproblemen	53%

Aantal casussen afgesloten	80%
----------------------------	-----

Leeftijd	Aantal
1 jaar	1
2 jaar	0
3 jaar	2
4 jaar	1
5 jaar	0
6 jaar	0
7 jaar	3
8 jaar	2
9 jaar	0
10 jaar	3
11 jaar	4
12 jaar	3
ouder	1
onbekend	1
totaal	21

Ondernomen actie	Aantal
Informatie / voorlichting	5
Praktische hulp / dienstverlening	2
Advies / begeleiding	2
Hulpverlening / verwijzing	12
Mini-netwerk	2

Afsluiting	Aantal
Probleem opgelost	8
Probleem hanteerbaar	1
Probleem niet opgelost	1
Nog in behandeling	7
Totaal	17

ingebbracht door:	
basisschoolmedewerker	13
verpleegkundige jgz	1
peuterspeelzaalleidster	1
groepsleidster BSO	1
gezamenlijk	1
totaal	17

Besproken problemen:	
leerproblemen op school	2
emotionele problemen	11
sociale vaardigheidsproblemen	7
gedragsproblemen	10
lichamelijke verwaarlozing	1
psychische verwaarlozing	2
opvoedingsproblemen	6
anders	4
totaal	43

Doorverwezen:	
GGZ	5
Bureau Jeugdzorg	4
Schoolmaatschappelijk werk v.o.	1
MEE	1
Huisarts	1
Particulier therapeut	1

Brabantse jeugdmonitoren (GGD)

Opvallende gegevens Hilvarenbeek / mogelijke knelpunten

Tabel 23: zwangerschap ouders 0-11 jarigen

Zwangerschap en ontwikkeling	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Alcoholgebruik tijdens (deel) zwangerschap	21%	14%

Tabel 24: overgewicht kinderen 0-11 jaar

Lengte / overgewicht (va 2 jaar)	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Overgewicht	9%	11%
Obesitas	4%	2%

Tabel 25: voeding 0-11 jarigen

Voeding	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
<5 x per week ontbijten	2%	3%
<5 x per week warme maaltijd	2%	2%
Niet dagelijks groente	43%	42%
Niet dagelijks fruit	40%	38%
4x per dag of vaker tussendoortje	39%	35%

Tabel 26: leefstijl 0-11 jarigen

Alcoholconsumptie (va 8 jaar)	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Wel eens alcohol gedronken	19%	14%
Alcohol gedronken in laatste 4 weken	3%	2%
Roken (va 8 jaar)	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Wel eens gerookt	19%	14%

Tabel 27: sporten / bewegen 0-11 jarigen

Sporten (va 1 jaar)	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Niet wekelijks sporten	26%	27%

Tabel 28: leerproblemen 0-11 jarigen

Leren / leerproblemen	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Krijgt remedial teaching	17%	11%

Tabel 29: gezondheid 12-17 jarigen

Aandoening / handicap	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Eén of meer chronische aandoeningen	35%	38%
Ernstig belemmerd door aandoening	3%	3%
Ongevallen	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Medisch behandeling letsel in laatste 3 mnd	25%	22%
Medische hulpverlening	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Afgelopen 3 maanden contact met huisarts	37%	39%

Tabel 30: leefstijl 12-17 jarigen

Alcoholconsumptie	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Alcohol gedronken in laatste 4 weken	59%	54%
(Zeer) excessieve drinkers	4%	1%
Weekend drinkers	55%	55%
Gokken	Hilvarenbeek	Regio Midden-Brabant
Afgelopen 4 weken gegokt	6%	3%

Bijlage V: totaaloverzicht sterke punten en knelpunten in het bestaande onderwijsbeleid en aanbevelingen voor LOB per organisatie

Sterke punten in het huidige onderwijsbeleid volgens inventarisatie-onderzoek onder instellingen

Sterke punten huidig onderwijsbeleid
Algemeen
veel zorg voor kinderen en jongeren in Hilvarenbeek
voldoende voorzieningen aanwezig die activiteiten organiseren gericht op de ontwikkeling van kinderen
ontwikkeling van kinderen wordt gezien als gezamenlijke verantwoordelijkheid
Vanuit Thebe / JGZ
groot bereik van ouders/verzorgers (nagenoeg 100%)
goede samenwerking met peuterspeelzalen en kinderdagverblijven
succesvol opvoedingsspreekuur op peuterspeelzalen (en proef op kinderopvang)
Vanuit Peuterspeelzalen / Kinderdagverblijven
groot bereik van ongeveer 95% van de peuters (413)
tot stand gebrachte samenwerking tussen peuterspeelzalen
bewustzijn over belang peuterspeelzalen voor ontwikkeling kinderen (zo vroeg mogelijke aanpak problemen)
tot stand gebrachte observatiesysteem kinderen op peuterspeelzalen
Vanuit basisonderwijs
contacten met andere instellingen en meerwaarde daarvan voor de kwaliteit van het onderwijs
kwaliteit samenwerkingsverband WSNS Bladel en REC Midden-Brabant
(afstemming en samenwerking tussen onderwijs en instellingen in) het netwerk 12-doe effe normaal-project als antwoord op toenemend vandalisme en normvervaging
sprekuren GGD op de basisscholen
cursus "anders kijken naar gedrag" Thebe JGZ op scholen
aandacht scholen voor realiseren veilig schoolklimaat als randvoorwaarde ontwikkeling kinderen
Vanuit jongerenwerk
samenwerking met politie en jongeren
ondersteuning jongerenwerk naar aanleiding van signalen jongeren
Met betrekking tot voortgezet onderwijs
Geen sterke punten aangegeven
Met betrekking tot overige instellingen en organisaties
veel waardering voor inzet lokale instellingen en organisaties (bv bibliotheek, sport) in de ontwikkeling kinderen

Knelpunten in het huidige onderwijsbeleid volgens inventarisatie-onderzoek onder instellingen

Knelpunten in huidig onderwijsbeleid
Algemeen
vervaging van waarden en normen bij kinderen
problemen / vragen van ouders bij opvoeding kinderen
gebrek aan informatie over ontwikkeling kinderen boven de 12 jaar
Vanuit Thebe / JGZ
geen knelpunten benoemd
Vanuit Peuterspeelzalen / Kinderdagverblijven
(inhoudelijke) samenwerking met basisonderwijs te incidenteel en verschillend per school / peuterspeelzaal
zorgen over 5% peuters die psz (en kinderopvang) niet bezoeken
geen eenvoudig gebruik observatiesysteem en gegevensoverdracht aan basisonderwijs
geen goede terugkoppeling gegevens peuterspeelzaal door basisonderwijs
peuterspeelzalen onvoldoende gefaciliteerd voor groeiende verantwoordelijkheden en taken
kinderdagverblijven onvoldoende betrokken bij informatieuitwisseling over peuters aan basisonderwijs
Vanuit basisonderwijs
onevenwichtige sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen
onduidelijkheid rol gemeente als regisseur samenwerking met peuterspeelzalen en subsidiënt peuterspeelzaalwerk
peuterspeelzalen onvoldoende gefaciliteerd voor groeiende verantwoordelijkheden en taken
geen goede afstemming tussen afspraken WSNS Bladel en samenwerking regio Tilburg
overleg over doe effe normaal project en bezuinigingen hierop door politie
toenemende gedragsproblemen bij kinderen
zorgen over wijze van vrijetijdsbesteding jongeren (toename drankgebruik, invloed internet en televisie)
wachtlijsten bij sociale vaardigheidstrainingen
toenemende behoefte aan opvoedingsondersteuning ouders jonge kinderen
scholen hebben onvoldoende tijd en ruimte om ouders professionele ondersteuning te bieden bij opvoedingsproblemen
onvoldoende terugkoppeling informatie uit voortgezet onderwijs naar basisonderwijs
Vanuit jongerenwerk
te weinig uren jongerenwerk beschikbaar voor ondersteuning en activiteiten voor alle leeftijdsgroepen
jongerenwerk te weinig gericht op kinderen in de basisschoolleeftijd en te weinig contacten met onderwijs
Met betrekking tot voortgezet onderwijs
overgang basisonderwijs naar voortgezet onderwijs is groot voor leerlingen
overlast door jongeren 12+
Met betrekking tot overige instellingen en organisaties
geen knelpunten benoemd

Aanbeveling voor nieuw onderwijsbeleid volgens inventarisatie-onderzoek onder instellingen

Aanbevelingen organisaties bij opstellen van LOB
Algemeen
vroeg beginnen met de aanpak van problemen en vraagstukken
Vanuit Thebe / JGZ
geen aanbevelingen genoemd
Vanuit Peuterspeelzalen / Kinderdagverblijven
structureren (inhoudelijke) samenwerking met basisonderwijs
wegnemen belemmeringen voor deelname aan peuterspeelzalen
verbeteren gebruik en toepassing observatiesysteem
activiteiten ontplooiën gericht op versoepeling overgang peuterspeelzaal - basisonderwijs
peuterspeelzalen faciliteren voor plustaken
intensiveren samenwerking tussen peuterspeelzalen
kinderopvang actiever betrekken bij informatieuitwisseling over peuters
Vanuit basisonderwijs
versterking regie gemeente ivm samenwerking peuterspeelzalen en basisonderwijs
meer helderheid geven over rol gemeente als subsidiënt peuterspeelzaalwerk
vergroting professionaliteit leidsters peuterspeelzalen, met name mbt zorgkinderen
peuterspeelzalen faciliteren voor plustaken
afstemming realiseren tussen afspraken regio Bladel en regio Tilburg
communicatie over doe effe normaal-project verbeteren
ondersteuning bieden aan scholen mbt gedragsproblemen jongeren en zorgen over vrijetijdsbesteding
professionele ondersteuning ouders bij opvoedingsproblemen organiseren
samenhang tussen onderwijs en jeugdhulpverlening versterken
extra ondersteuning kinderen eerste fase VO en betere voorbereiding op BO voor overgang naar VO
Vanuit jongerenwerk
extra uren jongerenwerk realiseren ten behoeve van aandacht voor basisschoolkinderen
Met betrekking tot voortgezet onderwijs
in overleg met andere partners mogelijkheden om meer zicht te krijgen op problemen jeugd 12+ in beeld brengen
specifieke activiteiten op basisonderwijs bieden om overgang naar VO te versoepelen
volgen van leerlingen en bieden ondersteuning in eerste periode op het VO
periodiek overleg jongerenwerk en onderwijs mbt vandalisme op scholen en relevante ontwikkelingen
Overige instellingen en organisaties
samenwerkingsrelaties met lokale instellingen, die een rol spelen bij ontwikkeling van kinderen, versterken

Bijlage VI: toelichting gemeentelijke visie op onderwijsbeleid

De gemeente heeft een publieke verantwoordelijkheid voor het onderwijs, gericht op het algemeen welzijn van haar inwoners. De gemeente Hilvarenbeek vindt het belangrijk dat jongeren in de gemeente een goede start kunnen maken. Het onderwijs in Hilvarenbeek is daarbij een belangrijke voorziening, welke kinderen optimale kansen kan bieden om goed voorbereid te kunnen participeren in de maatschappij. Kinderen en jongeren brengen een groot deel van hun leven op school door. Vanaf 5 jaar zijn zij verplicht om naar school te gaan, maar veel kinderen in Hilvarenbeek gaan al op 4 jarige leeftijd naar school of maken daaraan voorafgaand gebruik van een voorschoolse voorziening, zoals een peuterspeelzaal. Ook deze voorschoolse voorzieningen dienen te worden betrokken bij het gemeentelijke onderwijsbeleid.

De gemeentelijke kerntaak op het gebied van onderwijs is in de begroting als volgt omschreven: 'De gemeente draagt zorg voor voldoende onderwijsmogelijkheden, en bewerkstelligt daarmee dat de maatschappelijke deelname en het welzijn van haar inwoners wordt bevorderd.' De kwalificatie voldoende heeft betrekking op zowel de kwantiteit van de voorzieningen (geen wachtlijsten) en op de kwaliteit (scheppen van goede randvoorwaarden voor het verzorgen van onderwijs).

Het doel van het gemeentelijke onderwijsbeleid daarbij is leerlingen in staat stellen een diploma te behalen op tenminste het niveau van de startkwalificatie. Daarnaast is de volwasseneneducatie gericht op het aanbieden van mogelijkheden aan volwassenen om zich verder te ontplooien. In deze notitie Lokaal Onderwijs Beleid richten wij ons echter alleen op onderwijs aan jongeren tussen 0 en 16 jaar.

De omschrijving van de gemeentelijke kerntaak geeft aan dat de rol van de gemeente in het onderwijsbeleid op dit moment vooral voorwaardenscheppend is. Via de producten die onderdeel uitmaken van het programma onderwijs (leerlingenvervoer, onderwijshuisvesting, leerplicht, volwasseneneducatie, en subsidies in relatie tot het lokale onderwijsbeleid), wil de gemeente goede randvoorwaarden en voorzieningen voor onderwijsinstellingen creëren.

De gemeente kan echter ook een sturende rol vervullen en middels het onderwijsbeleid uitvoeringen geven aan haar bredere kerntaken in het kader van het onderwijs- en jeugdbeleid. Middels het opstellen van deze notitie Lokaal Onderwijs Beleid beogen wij, in overleg met het onderwijsveld, te komen tot concrete plannen om de ontwikkelingskansen van kinderen in de gemeente Hilvarenbeek te optimaliseren.

Doelstellingen gemeentelijk onderwijsbeleid

Algemeen

De knelpunten binnen het onderwijsbeleid zijn vooral terug te vinden in de overgangen tussen onderwijssoorten en in de samenwerking tussen instellingen. In dit verband hechten wij belang aan het tot stand brengen van een ononderbroken ontwikkelingslijn voor kinderen en jongeren in het onderwijs. Wij willen dit verwezenlijken door:

- te stimuleren, dat scholen meer en meer deel uitmaken van hun omgeving (wijk, buurt, streek) en samenwerken met andere maatschappelijke instellingen;
- aan te sluiten bij bestaande netwerken en samenwerkingsverbanden en waar nodig nieuwe samenwerkingsverbanden tot stand te brengen;
- ernaar te streven voorzieningen in te passen binnen de mogelijkheden van de wijk.
- Onderwijs te laten plaats vinden in accommodaties die voldoen aan de eisen van deze tijd²³. Dit onderdeel wordt vormgegeven middels het Integraal Huisvesting Plan 2004-2024 (IHP) en wordt daarom hier verder buiten beschouwing gelaten. Wel kunnen de uitkomsten van deze notitie van invloed zijn bij actualisatie van het IHP in het najaar van 2006.

Binnen het Lokaal Onderwijs Beleid kan een driedeling worden gemaakt op basis van leeftijd alsmede een geografisch onderscheid. De voorschoolse periode (t/m 3 jaar) en de periode van het primair onderwijs (4 t/m 11 jaar) hebben voornamelijk betrekking op de buurt en de wijk waarin de kinderen wonen. Binnen de periode voortgezet onderwijs richt dit Lokaal Onderwijs Beleidsplan zich op de 12

²³ Integraal Huisvesting Plan 2004-2024

t/m 16 jarigen (1e fase, onderbouw). De visie van de gemeente en doelstellingen in het beleid worden hierna per periode omschreven.

De voorschoolse periode

De gemeente vindt dat alle kinderen van vier jaar een gelijkwaardige start op de basisschool zouden moeten hebben, zonder taal en/of ontwikkelingsachterstanden die een belemmering vormen voor de schoolloopbaan. Om dit te realiseren dienen er voldoende voorschoolse voorzieningen evenwichtig over de gemeente verdeeld aanwezig te zijn en dient de gemeente toe te zien op de kwaliteit van deze voorzieningen. De wijze waarop de gemeente hier invloed op uit kan oefenen verschilt per voorziening: van handhaven en controle tot subsidiëren en zorgdragen voor goede randvoorwaarden zoals in het onderwijs.

Daarnaast dient er ook voor de 0-4 jarigen een sluitende zorg gegarandeerd te worden, zoals dat ook voor 4 t/m 16 jarigen nagestreefd wordt. Wanneer er in de voorschoolse periode achterstanden worden geconstateerd worden kunnen deze nog het beste aangepakt worden.

Daarmee worden de voorschoolse instellingen belangrijke partners in het gemeentelijke onderwijsbeleid. We wensen in ieder geval een overlegstructuur te realiseren, waarbinnen de voorschoolse instellingen structureel gesprekspartner worden van de gemeente (en onderwijsinstellingen) met betrekking tot Lokaal Onderwijs Beleid.

Om te streven naar een gelijkwaardige start voor iedereen dient er tevens aandacht te zijn voor de situatie waarin het kind opgroeit. Deze gezinssituatie heeft immers grote invloed op de ontwikkeling van het kind. Niet iedere ouder is voldoende toegerust om zijn/haar kind goed te ondersteunen bij zijn ontwikkelingsproces. Om ouders hierbij te ondersteunen dient hen de mogelijkheid geboden te worden om opvoedingsondersteuning te krijgen.

Daarbij zou er een link gemaakt kunnen worden naar het gemeentelijke beleid met betrekking tot de inburgering/volwasseneneducatie en naar subsidie-afspraken met organisaties als de GGD en Thebe JGZ.

Doelstelling

Het realiseren van voldoende en evenwichtige verspreide voorschoolse voorzieningen voor 0-4 jarigen over de zes kernen van de gemeente Hilvarenbeek, het toezien op de kwaliteit van deze voorzieningen en het streven naar een sluitende zorg voor alle 0-4 jarigen en hun opvoeders.

Speerpunten (nog aan te vullen met punten uit evaluatie peuterspeelzaalbeleid)

- Samenwerking tussen basisscholen en peuterspeelzalen stimuleren.
Per kern waar voldoende doelgroepkinderen naar school gaan wordt een koppeling van de peuterspeelzaal met een basisschool gerealiseerd op inhoudelijke basis. Daar waar mogelijk kan ook gekeken worden naar gebouwelijke samenwerking tussen peuterspeelzalen en basisscholen.
- Realiseren van evenwichtige verdeling van peuterspeelzalen over de gemeente Hilvarenbeek.
De gemeente heeft geen wettelijke taak ten opzichte van het peuterspeelzaalwerk, maar beschouwt de peuterspeelzalen als basisvoorzieningen in het jeugdbeleid.
- Optimaliseren van de zorgstructuur in de peuterspeelzalen (spreekuren, netwerk 12-, e.d.).
Voorschoolse voorzieningen moeten onderdeel uit (gaan) maken van lokale zorgstructuren en voldoende worden toegerust om een signalerende en toeleidende functie te kunnen vervullen.
- Komen tot een sluitende aanpak van knelpunten bij 0-6 jarigen (aandacht voor doorgaande lijn van de peuterspeelzaal naar het primair onderwijs)
Binnen stimulering van de samenwerking tussen peuterspeelzalen en basisonderwijs vormt dit speerpunt een belangrijk aandachtspunt. Kinderen hebben baat bij een goede aansluiting in de aanpak van knelpunten bij kinderen van 0-4 jaar en 4-6 jaar. Als gemeente willen we stimuleren en ondersteunen dat peuterspeelzalen en basisscholen hierover afspraken maken.
- Specifieke aandacht voor bereik van kinderen met een achterstand (goede signalering) en hun ouders (aandachtspunt ouderbetrokkenheid).

De periode primair onderwijs

Kinderen in de leeftijd van 5 tot 12 zijn sterk gericht op de omgeving waarin zij wonen. De gemeente vindt het daarom van groot belang dat kinderen in de gelegenheid zijn om naar een school te kunnen in het dorp waar zij wonen. In de gemeente Hilvarenbeek zijn in 5 van de 6 kernen basisscholen gevestigd. Alleen in Baarschot zijn kinderen aangewezen op onderwijsvoorzieningen in omliggende kernen. Vanwege het geringe aantal kinderen in deze kern is het onwenselijk hier een school te stichten.

Daarnaast vindt de gemeente het belangrijk dat ouders een bewuste keuze kunnen maken voor een basisschool. Hiertoe levert de gemeente informatie. De aanwezigheid van openbare school De Driehoek is hierbij belangrijk, omdat de aanwezigheid van de school ouders de keuze biedt tussen katholiek en openbaar onderwijs in de gemeente Hilvarenbeek.

De gemeente vindt het belangrijk dat scholen onderdeel uitmaken van de wijk waarin zij gelegen zijn en hiermee diverse taken kunnen vervullen. Vanuit de landelijke overheid wordt de multifunctionaliteit van een school in de wijk erkend en verder vormgegeven. Daar kan het realiseren van aanvullende functies en voorzieningen in een schoolgebouw goed bij aansluiten (stimuleren van (ver)brede schoolontwikkeling, in fysieke of inhoudelijke zin afhankelijk van de situatie).

Doelstelling

Als gemeente zien wij de school voor primair onderwijs als dé centrale partner in het netwerk rondom kinderen tussen 4 en 13 jaar. De gemeente wil in samenwerking met het basisonderwijs zorgen voor optimale ontwikkelingskansen voor jongeren. We denken daarbij niet alleen aan kwalitatief goed onderwijs (wat wij primair zien als verantwoordelijkheid voor de school) als basis voor de verdere schoolloopbaan van kinderen, maar ook aan persoonlijke ontwikkeling en algemene vorming van kinderen.

Wij willen stimuleren dat onderwijs, opvang (voor, tussen en naschools) en indien nodig extra zorg en hulpverlening in een samenhangende aanpak aan het kind worden aangeboden. Ouders, de school, de gemeente en alle samenwerkende professionele instellingen zijn hier partners in en proberen dit aanbod zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen. Wij streven er zo naar het zorgaanbod zo dicht mogelijk in de buurt van het kind (laagdrempelig) te centraliseren.

Speerpunten

- **Optimaliseren zorgstructuren**
De gemeente vindt het belangrijk om te zorgen voor een dekkend netwerk van voorzieningen in en rond de school. Dit netwerk moet op zo'n manier worden ingericht dat voor de school interne en externe zorg goed op elkaar aansluiten en gesignaleerde problemen in een zo vroeg mogelijk stadium door de juiste hulpverleningsinstantie kunnen worden opgepakt.
Bij onvoldoende toegang tot jeugdzorg en hulpverlening raken ouders en leerlingenzorg op school overbelast en kunnen de problemen van kinderen niet snel opgepakt worden en verergeren. De gemeente vindt het belangrijk dat scholen voldoende zijn toegerust om de maatschappelijke verantwoordelijkheden die hen worden toebedeeld te kunnen vervullen. De gemeente kan hiertoe de goede randvoorwaarden scheppen.
- **Samenwerking tussen scholen en lokale partners stimuleren. Maatschappelijke inbedding van school in de wijk / kern.**
Aangezien de scholen een belangrijke rol spelen in de opvoeding en ontwikkeling van kinderen in de gemeente Hilvarenbeek willen wij stimuleren dat de scholen betrokken zijn bij de omgeving waarin zij gevestigd zijn. Een voorbeeld hiervan is het betrekken van lokale culturele instellingen bij de cultuureducatie op de scholen. Middels dit speerpunt beogen wij tevens de betrokkenheid van kinderen bij hun omgeving te vergroten.
- **Ondersteunen van het basisonderwijs bij (inhoudelijke) ontwikkelingen in het onderwijs.**
Scholen zijn de afgelopen jaren geconfronteerd met een groot aantal veranderingen in het (landelijke) overheidsbeleid en met een toename van (maatschappelijke) verantwoordelijkheden. In overleg met het onderwijsveld kunnen thema's bepaald worden waarin de gemeente het onderwijs ondersteuning kan bieden.

- Om kinderen de ondersteuning te kunnen bieden die zij nodig hebben voor een succesvolle schoolloopbaan, moeten gemeente en instellingen over actuele gegevens beschikken. De gemeente streeft daarom naar een actuele leerplichtadministratie waarin iedere risicoleerling in een volgsysteem opgenomen kan worden en waarop acties ingezet kunnen worden. Zo wil de gemeente de monitoring van leerlingen in primair onderwijs verbeteren.
- Specifieke aandacht voor bereik van kinderen met een achterstand (goede signalering) en hun ouders (aandachtspunt ouderbetrokkenheid).
- De gemeente voelt zich mede verantwoordelijk voor het creëren van een veilig schoolklimaat, zowel binnen als buiten de school, als noodzakelijke voorwaarde voor de leerlingen op een succesvolle schoolloopbaan. Hierbij is het zowel de sociale als de fysieke veiligheid die van belang is.
Om de veiligheid op, in en rondom scholen te optimaliseren wordt er ingestoken op drie zaken:
 - 1) De samenwerking tussen politie, school en gemeente behouden en indien nodig versterken.
 - 2) Fysiek gevaarlijke situaties rondom en op de scholen aanpakken;
 - 3) Verkeersveiligheidsprojecten op de scholen voor primair onderwijs.

De periode voortgezet onderwijs (1e fase, 12 t/m 16 jaar)

Hoewel bekend is dat niet iedere jongere de capaciteit heeft om een startkwalificatie te behalen, wordt er naar gestreefd dat zoveel mogelijk jongeren de opleiding verlaten met een startkwalificatie. Uit landelijke gegevens blijkt dat jongeren zonder startkwalificatie een slechtere positie op de arbeidsmarkt hebben.

Een belangrijk moment op weg naar het behalen van een startkwalificatie is de overstap van leerlingen uit het basisonderwijs naar het voortgezet onderwijs. Voor kinderen uit de gemeente Hilvarenbeek betekent de overstap naar voortgezet onderwijs ook dat kinderen buiten de gemeentegrenzen naar school moeten. In Hilvarenbeek zijn geen scholen voor voortgezet onderwijs gevestigd. De gemeente vindt het belangrijk om kinderen uit de gemeente zo goed mogelijk voor te bereiden en te ondersteunen bij deze overstap.

Daarnaast vindt de gemeente het belangrijk dat er middels een sluitend zorgsysteem goede ondersteuning is voor alle Hilvarenbeekse kinderen op de scholen voor voortgezet onderwijs.

Doelstelling

Het realiseren van een goede zorgstructuur voor alle kinderen uit de gemeente die voortgezet onderwijs volgen. Bij voorkeur is deze zorgstructuur verbonden aan de scholen waar de kinderen onderwijs volgen. Indien noodzakelijk dient de gemeente ook zorg te dragen voor lokale verankering van deze zorgstructuur.

De gemeente wil zorgdragen voor een doorlopende schoolloopbaan voor Hilvarenbeekse kinderen en een goede voorbereiding op de arbeidsmarkt. Het doel van de gemeente hierbij is het voortijdig schoolverlaten zonder startkwalificatie te verminderen.

Speerpunten

- Optimaliseren zorgstructuur en ondersteunen voorzieningen.
De gemeente vindt het belangrijk dat zorg aan leerlingen dichtbij de school wordt geboden. Op de scholen van voortgezet onderwijs is momenteel zowel een intern als een extern zorgteam ingesteld. Bekeken moet worden of deze zorgteams een dekkende zorgstructuur vormen of dat er ook lokaal een voorziening moet komen (netwerk 12+). Daarnaast moet worden bekeken of de beschikbaarheid van gegevens kan worden vergroot.
- De gemeente wil zorgen voor goede informatievoorziening en ondersteuning van ouders bij opvoedingsvragen.
- De gemeente wil zorgdragen voor een goede overgang van VMBO naar ROC. Daarmee wordt beoogd zoveel mogelijk jongeren met startkwalificatie hun schoolloopbaan af te laten sluiten.
- De gemeente wil in overleg met de scholen voor voortgezet onderwijs bekijken op welke wijze de samenwerking tussen gemeente en scholen voor voortgezet onderwijs kan worden verbeterd, met als doel de positie van Hilvarenbeekse leerlingen in het voortgezet onderwijs te versterken.

Bijlage VII: thema's in het LOB

De VNG geeft in een handreiking met betrekking tot het opstellen van Lokaal Onderwijs Beleid de volgende opsomming van mogelijke thema's in het Lokaal Onderwijs Beleid²⁴:

Verantwoordelijkheid school(bestuur)	Gezamenlijke verantwoordelijkheid	Verantwoordelijkheid gemeente
Onderwijsbeleid	VVE	Leerplicht / schoolverzuim
Taalbeleid	Overgang peuterspeelzaal naar PO	RMC
Informatievoorziening ouders en leerlingen	Kinderopvang	Schakelklassen
Doorstroming PO naar VO	Opvang jeugdigen die dreigen uit te vallen	Leerlingenvervoer
Wachlijsten overgang PO naar VO	Vroegsignalering	Huisvesting
Wachlijsten speciaal onderwijs	Zorg in en om school	Veiligheid rond de school
Toegankelijkheid	Aansluiting onderwijs bij arbeidsmarkt	Brede school
Spreiding zorgleerlingen	Voortijdig schoolverlaten	Spreiding voorzieningen
	Spreiding achterstandsleerlingen	5 functies preventief jeugdbeleid
	Integratie	
	Onderwijsachterstanden	
	Schoolmaatschappelijk werk	
	Afgestemd onderwijsaanbod	
	Reboundvoorzieningen	
	Veiligheid in de school	
	Schoolbegeleiding	

De thema's zijn verdeeld naar (wettelijke) eindverantwoordelijkheid.

²⁴ handreiking "De Lokale Educatieve Agenda" VNG en Oberon, 2006

Bijlage VIII: Afspraken met betrekking tot de financiering van schoolbegeleiding 2006-2008

CONVENANT SCHOOLBEGELEIDING

1. Het College van de gemeente Hilvarenbeek hierna te noemen het gemeentebestuur
2. Stichting OPMAAT, vertegenwoordigd door bovenschools manager R. Janssens;
3. Stichting "De Oude Vrijheid", vertegenwoordigd door algemeen directeur F. Jankowski;

overwegende dat:

1. ingaande 1 augustus 2006 een fundamentele stelselwijziging wordt doorgevoerd ten aanzien van de onderwijsbegeleiding waarin de verhouding tussen het gemeentebestuur en de onderwijsbegeleidingsdienst niet langer wettelijk wordt geregeld;
2. het gemeentebestuur en de schoolbesturen, zowel individueel als gezamenlijk, groot belang hechten aan de onderwijsbegeleiding, zijn de toekomstige mogelijkheden verkend voor nieuwe verhoudingen tussen het gemeentebestuur, schoolbesturen en onderwijsbegeleidingsdienst;
3. het wenselijk is voor de nieuwe verhoudingen tussen het gemeentebestuur en schoolbesturen in elk geval voor het tijdvak 1 augustus 2006 tot 1 augustus 2008 afspraken te maken;

gelet op:

1. Collegebesluit d.d.2 november 2004;
2. Collegebesluit d.d. 19 september 2006.

komen de volgende inspanningen dan wel activiteiten overeen

Artikel 1 Inspanningen en activiteiten gemeentebestuur

1. Het gemeentebestuur creëert vraagfinanciering voor de gemeentelijke bijdrage.
2. De gemeentelijke bijdrage bestaat uit een bijdrage voor onderwijsbegeleiding op scholen alsmede voor de activiteiten ter uitvoering van Lokaal Onderwijs beleid (LOB).
3. De vraagfinanciering ontstaat door de gemeentelijke bijdrage voor onderwijsbegeleiding volledig toe te kennen aan de onderwijsbegeleidingsdienst Stichting Onderwijsbegeleiding Midden-Brabant middels budgetsubsiëring, onder gelijktijdige toekenning van de afnamerechten aan de schoolbesturen.
4. De afnamerechten worden aan de schoolbesturen toegekend op basis van vaste voet per school.
5. Het gemeentebestuur stemt er mee in dat de **gemeentelijke bijdrage** door de schoolbesturen als volgt wordt besteedt:

Tot 1-8-2006	1-8-2006 tot 1-1-2008	1-1-08 tot 1-8-2008
100% geormerkt naar S.O.M	100% geormerkt naar S.O.M	100% geormerkt naar S.O.M
90 % door schoolbesturen te besteden middels afnamerechten, 10 % door gemeente in overleg met de schoolbesturen in het kader van LOB.	90 % door schoolbesturen te besteden middels afnamerechten, 10 % door gemeente in overleg met de schoolbesturen in het kader van LOB.	90 % door schoolbesturen te besteden middels afnamerechten, 10 % door gemeente in overleg met de schoolbesturen in het kader van LOB.

6. Gedurende het tijdvak waarvoor dit convenant is overeengekomen garandeert het gemeentebestuur het bedrag van de gemeentelijke bijdrage aan de onderwijsbegeleidingsdienst van € 68.254,- (kalenderjaar 2005, prijspeil 2005), onder voorbehoud van goedkeuring van de gemeentebegroting door de raad en onder voorbehoud dat de schoolbesturen de rijksbijdrage tevens geheel aan onderwijsbegeleiding besteden.
7. Het gemeentebestuur bepaalt jaarlijks de omvang van de middelen voor onderwijsbegeleiding, inclusief de omvang van de middelen voor het Lokaal Onderwijsbeleid. Het gemeentebestuur stelt jaarlijks het totaal van de subsidie ten behoeve van onderwijsbegeleiding vast. Het schoolbestuur verantwoordt jaarlijks aan het gemeentebestuur welke middelen voor onderwijsbegeleiding beschikbaar zijn en hoe deze worden ingezet.

8. Het gemeentebestuur streeft binnen het verzorgingsgebied van de onderwijsbegeleidingsdienst naar de totstandkoming van een eenduidige uitvoeringsovereenkomst met de onderwijsbegeleidingsdienst.

Artikel 2 Inspanningen en activiteiten schoolbestuur

1. Het schoolbestuur besteedt de rijksbijdrage als volgt:

Tot 1-8-2006	Per 1-8-2006 tot 1-1-2008	1-8-2007 tot 1-1-2008
100% geormerkt naar S.O.M. via gemeenten	50% geormerkt naar S.O.M. via rijksoverheid	0 % geormerkt naar S.O.M.
0 % door schoolbestu-ren vrij te besteden aan onderwijsbegeleiding	50% door schoolbestu-ren vrij te besteden aan onderwijsbegeleiding	100 % door schoolbestu-ren vrij te besteden aan onderwijsbegeleiding

2. Het schoolbestuur zorgt dat begeleiding aan een school wordt geleverd, wanneer een school er daadwerkelijk behoefte aan heeft. De gemeentelijke afnamerechten zijn toegekend aan het schoolbestuur die mede in het kader van hun toegenomen verantwoordelijkheid bepalend is voor de gang van zaken binnen de afzonderlijke scholen en de daarvoor beschikbare middelen.
3. Het schoolbestuur besteedt de rijksbijdrage niet voor andere zaken dan onderwijsbegeleiding en wendt deze middelen ook daadwerkelijk daarvoor aan. Schoolbesturen verantwoorden zich hierover naar de gemeente Hilvarenbeek. Over de wijze van verantwoording worden nog nadere afspraken gemaakt tussen gemeente en schoolbestuur.

Artikel 4 Gezamenlijke inspanningen en activiteiten gemeentebestuur, schoolbesturen en onderwijsbegeleidingsdienst

1. De voorgestelde wijze van bekostiging van de onderwijsbegeleidingsdienst c.q. de hierop gebaseerde afname van de diensten door het schoolbestuur zal door de gemeentebesturen in Midden-Brabant gezamenlijk in de tweede helft van het kalenderjaar 2007 worden geëvalueerd. De resultaten van deze evaluatie zullen aansluitend met het schoolbestuur worden besproken, waarna nadere besluitvorming plaatsvindt over de inzet van de schoolbegeleidingsgelden in de periode 2008-2010.
2. Het gemeentebestuur en het schoolbestuur streven minimaal een bodemvoorziening onderwijsbegeleiding na.
3. De afspraken in dit convenant maken onderdeel uit van het Lokaal Onderwijs Beleidsplan 2007-2011.

Artikel 5 Tijdvak van het convenant

Dit convenant geldt voor het tijdvak 1 augustus 2006 tot 1 januari 2008.

Bijlage IX: afkortingenlijst

DEN:	Doe Effe Normaal-project
GGD:	Gemeentelijke Gezondheids Dienst
GOA:	Gemeentelijk Onderwijs Achterstanden beleid
IHP:	Integraal Huisvesting Plan 2004-2024
JGZ:	jeugdgezondheidszorg
LBO:	Lager Beroeps Onderwijs
LOB:	Lokaal Onderwijs Beleid
OAB:	Onderwijs Achterstanden Beleid
RMC:	Regionale Meld- en Coördinatiefunctie
SOM:	Stichting Onderwijsbegeleiding Midden-Brabant
VBO:	Vorbereidend Beroeps Onderwijs
VVE:	Vroeg- en Voorschoolse Educatie
VMBO:	Vorbereidend Middelbaar Beroeps Onderwijs
(v)so-zmlk:	(voortgezet) Speciaal Onderwijs - Zeer Moeilijk Lerende Kinderen
WIV:	Wet Invoering Vraagfinanciering
Wmo:	Wet maatschappelijke ondersteuning
WRS:	Wettelijke Regeling Schoolbegeleiding
3VO:	Verenigde Verkeers Veiligheids Organisatie